

Bakalářská práce

2012

Jindra Junová

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra církevních dějin

Bakalářská práce

Náboženský život v Chotovinách v letech 1918 - 1938

Vedoucí práce: ThDr. Rudolf Svoboda, Th.D.

Autor práce: Jindra Junová

Studijní obor: Náboženská výchova a etika, kombinovaná forma

Ročník: třetí

2012

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci „Náboženský život v Chotovinách 1918 - 1938“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že, v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

31. března 2012

Děkuji vedoucímu bakalářské práce panu ThDr. Rudolfu Svobodovi, Th.D. za cenné připomínky, vstřícnost a čas, který mé práci věnoval.

Obsah

Úvod	Chyba! Záložka není definována.
1. Stručně k dějinám obce Chotoviny do roku 1918	Chyba! Záložka není definována.
2. Reformní hnutí v Čechách na počátku 20. století	16
2.1 Katolická moderna	16
2.2 Jednota katolického duchovenstva	17
2.3 Hluboký náboženský rozkol v Čechách po 1. světové válce	18
3. Náboženský život v Chotovinách v letech 1918 – 1938	21
3.1 Poválečné období 1918-1920 ve světle římskokatolické Farní kroniky	21
3.2 Náboženský rozvrat v Chotovinách v roce 1921	25
3.2.1 Události ve světle Pamětní knihy obce Chotovin a Kroniky Církve československé	25
3.2.2 Události ve světle římskokatolické Farní kroniky	28
3.3 Pokračování sporu o kostel v letech 1922-1924	35
3.3.1 Události ve světle římskokatolické Farní kroniky	35
3.3.2 Události ve světle archivních pramenů Církve československé	49
4. Závěr	52
Seznam použitých zdrojů	55
Seznam zkratk	58
Seznam příloh	59
Přílohy	60
Abstrakt	65
Abstract	66

Úvod

Rozhodnutí psát bakalářskou práci na téma Náboženský život v Chotovinách se zrodilo přímo v této obci, kterou často navštěvuji. Zaujala mě historie obce po první světové válce, kdy tehdejší celostátní náboženská a církevní krize vyústily i v Chotovinách do náboženského rozkolu a vzniku nové církve československé. Tyto vleklé náboženské spory rozdělily dosud poklidnou obec na dva zneprátené tábory.

Rozhodla jsem se provést sondu do náboženského života této obce. Mým cílem je ukázat tehdejší nelehké soužití nespokojených katolíků – budoucích členů církve československé – a přesvědčených katolíků v letech 1918 – 1938. Mou snahou bylo popsat náboženský život farníků obou církví ve vypjaté náboženské, církevní a politické atmosféře.

Za výchozí bod sledovaného období jsem si zvolila rok 1918, kdy nadšení ze znovunabyté svobody bylo veliké, ale již v roce 1921 vygradovala vleklá náboženská krize do rozkolu církve a vlekoucí se spor o kostel. Za těžiště práce jsem si vybrala zejména léta 1920 – 1930, protože pro toto období jsem našla nejvíce archivních pramenů k tomu, abych mohla postihnout události, které náboženský život v obci ilustrují. Pro další léta 1930 – 1938 je k dispozici zvláště ze strany historie církve ČČS jen málo pramenů.

V první kapitole jsem popsala historii Chotovin a snažila jsem se z dostupné literatury nastínit obraz každodenního života obyčejných lidí v průběhu času. Čerpala jsem z *Pamětní knihy obce Chotovin*, SOkA Tábor (1918 – 1937), z nově vydané knihy Jaroslava Wimmera, *Chotoviny* (2010), z webových stránek obce a z historické literatury. V případě děkanského kostela sv. Petra a Pavla, který zde hraje důležitou roli, jsem k tomuto účelu použila historickou publikaci místního rodáka R. Cikerta *Popis Táborska(...) a Hrady, zámky a tvrze v Čechách, Moravě a Slezsku (5)* od kol. autorů.

Druhou kapitolu jsem věnovala celkem podrobně reformnímu hnutí v Čechách, které vyvrcholilo rozštěpením katolické církve. Snažila jsem se vybrat zásadní události neklidné doby na počátku dvacátého století. Považuji tyto informace za důležitý základ pro pochopení náboženských a církevních poměrů, které nakonec, nejen v Chotovinách, vyústily v tuhé náboženské rozbroje. Z mnoha publikací napsaných na toto téma jsem

si vybrala autory obou vyznání. Katolického i husitského. A to zejména *Přehled českých církevních dějin*,² a *Dějiny katolické církve* od J. Kadlece, *Křesťanské církve v naší vlasti* od J. Kubalíka, *Reformní náboženské hnutí v počátcích ČR* od D. Frýdla a další literaturu. Pro vyváženost informací jsem čerpala z publikací politologa P. Marka *Apologetové nebo kacíři? A České schizma*.

Závěrečná třetí kapitola tvoří jádro mé práce: mapuje náboženský život v Chotovínách v letech 1918 – 1938 ve světle archivních pramenů. Sledované období začíná v roce 1918 a končí rokem 1938. Zde popisují společné oslavy vzniku československého státu, tříletý spor o kostel a další léta náboženského života na obou farnostech. Cenné informace pro vykreslení plastického obrazu náboženského života obce, jsem našla v podrobné a poutavě napsané v římskokatolické *Farní kronice (1765- 1937)*, SOkA Tábor. Jako další pramen mi posloužila *Pamětní kniha obce Chotoviny*, SOkA Tábor. Různé upřesňující údaje z chotovinské fary jsem čerpala z dalšího spisového materiálu sledovaného období, uložených v SOA Třeboň¹ a SOkA Tábor. Pro vykreslení náboženského života CČS jsem čerpala z archivních pramenů v ÚAM CČSH. Mou snahou bylo najít informace i z tohoto období náboženského života obce. *Kronika CČS obce Chotoviny* v archivu ÚAM CČSH Praha v současné době není k dispozici,² proto jsem část citací z této *Kroniky CČS*³ čerpala z diplomové práce Olgy Štěpánové: *Z počátků Československé církve. Spory o kostely, kaple a fary ve dvacátých letech*. Uvedená publikace zkoumá problematiku náboženských sporů v Chotovínách do roku 1924 s ohledem na bohoslužebné prostory pro nově vznikající církev československou⁴, ale vývoj událostí v dalších letech mezi dvěma světovými válkami, jak zasáhly do náboženského života v Chotovínách, už nesleduje. Potřebné nicméně omezené informace jsem našla v *Pořadu bohoslužeb CČS (1921 – 1930)*. Dále jsem bádała v dobovém tisku jako byl *Český zápas* a *Stráž na Táboře* a v publikacích *Přelom* a *Z pode jha* dr. Farského,⁵ což jsem sice ve své práci využila jen okrajově (rozsah práce je omezen), ale získala jsem větší pochopení a vhled do situace nově vznikající Církve československé.

---

¹ Bohužel, ve spisovém materiálu chyběla složka konvertujícího faráře Aloise Janeše z chotovinské farnosti.

² V ÚAM CČSH Praha probíhá rekonstrukce archivu.

³ V roce 2001, kdy byla tato diplomová práce sepsána, měla autorka *Kroniku CČS obce Chotoviny* v ÚAM CČSH Praha k dispozici.

⁴ Problematiku ilustruje na příkladu sporu o kostel v Chotovínách.

⁵ Dr. Farský byl patriarchou Církve československé až do své smrti v roce 1927.

Pro vypracování mé bakalářské práce jsem použila zejména metodu přímou a komparativní.

1. Stručně k dějinám obce Chotoviny do roku 1918

Jižní Čechy byly tradičně krajem zemědělským. Nedostatek nerostných surovin a špatná infrastruktura nepřála průmyslovému rozvoji v tomto regionu. Kraji se vyhnula migrace, běžná v době průmyslové revoluce, sedláci seděli po několik generací na statku těsně spjatí s půdou a ctili své tradice. Lidé, kteří nevlastnili alespoň skrovné hospodářství, zde nacházeli jen málo pracovních příležitostí, většinou v lesnictví, dřevařství a zemědělství. Žilo se tu více než skromně a studia si mohl dovolit málokdo. Přesto to nebyl kraj zaostalý, a to díky několika pokrokovým šlechtickým rodům.⁶ Lid měl silné sociální cítění. Myšlenky husitství tu byly stále živé. Vesničané ctili typické místní autority, jako byl pan farář, pan řídící, pan starosta.

Chotoviny leží na kopci v malebné zvládnuté zemědělské krajině přibližně 8 km od Tábora. Na nejvýše položeném místě stojí kostel sv. Petra a Pavla a upoutá návštěvníka již z velké dálky. Kraj je v návrhu na vyhlášení krajinnou památkovou zónou. Obec je jednou z velmi starých slovanských lokalit. Pradávné osídlení dokládají archeologické nálezy v blízkosti chotovinského kostela. Jsou to první registrované archeologické nálezy v jižních Čechách vůbec. Uvádí se, že zřejmě pocházely z 12. století. Později se našel i slovanský hrob z 9. století.⁷

Historická existence Chotovin je doložena datem 2. července 1266, kdy je v soudním záznamu uváděn jako svědek soudního sporu Bořislav z Chotovin.⁸ Ve čtrnáctém století tvořily obec dvě vsi, Chotoviny s kostelem a Vlkánčice s tvrzí a dvorem,⁹ které však původně neměly společného majitele. Roku 1345 dal král Jan Lucemburský obec za dluhy pánům z Rožmberka a v jejich držení zůstala obec až do 16. století.¹⁰ Společně se obě vsi uvádějí pod názvem Chotoviny až od roku 1544. V průběhu dějin obec změnila svého majitele ještě několikrát.¹¹

---

⁶ Z těch nejvýznačnějších např. Rožumberkové a Schwanzenbergové.

⁷ Srov. WIMMER, J. *Chotoviny*, „b.m.“: Obec Chotoviny, 2010. ISBN neuvedeno, s. 9-11.

⁸ *Hrady, Chotoviny, Historie*, [cit. 1. února 2012]. Dostupné na WWW: Hrady: <http://www.chotoviny.cz/obec/historie/>.

⁹ Vlkánčice se poprvé uvádějí v roce 1407. Srov. Kolektiv autorů, *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezku (5), Jižní Čechy*, Praha: Svoboda, 1986, ISBN 25-026-86, s. 84.

¹⁰ *Obec Chotoviny*. [cit. 2. února 2012]. Dostupné na WWW: <http://www.chotoviny.cz/obec/historie/>.

¹¹ Srov. WIMMER, J. *Chotoviny*, s. 8.

V husitské době byla obec zřejmě hodně zkoušená. V této době zanikla i chotovinská fara. Podle dostupných pramenů byl kostel s farou pobořen a tamní kněží zabiti. Jiné prameny uvádějí, že duchovní včas utekli.¹²

Naprostou pohromou pro obec byla třicetiletá válka. K bojům zde sice nedošlo, ale obec, již z dálky dobře viditelná, ležela na strategické říšské silnici spojující Vídeň s Prahou, a tak tudy proudily celé pluky vojsk. Osadníci před rabováním utíkali do lesů.¹³ Sotva se vzpamatovali z hrůz třicetileté války, skolila je další pohroma, a to mor v roce 1680. K nemocným byli povoláni mniši augustiniáni z nedalekého Tábora. Další těžkou zkouškou prošli lidé v letech 1770 – 1771, kdy udeřila krutá a dlouhá zima.¹⁴ Lidé byli vyhladovělí a zoufalí. Tuhá zima si v tomto roce vyžádala mnoho obětí na lidských životech.¹⁵

Roku 1768 spojené statky Chotoviny, Červené Záhoří¹⁶ a Výrec koupil Kašpar hrabě z Migazzi. Po jeho smrti zdědil majetek jeho bratr hrabě Kryštof Bartoloměj Migazzi, který se stal později vídeňským arcibiskupem a posléze kardinálem. Za jeho državy obec vzkvétala. Investoval do zchátralých statků a podporoval výstavbu nových domů.¹⁷ Posledním majitelem se stal pražský měšťan Jan Nádherný. Koupil Chotoviny od hraběte Josefa Václava z Thürheimu v roce 1806.¹⁸

Při prvních volbách do říšského sněmu v roce 1848¹⁹ měly Chotoviny a jejich dnešní části tento počet obyvatel: „*Chotoviny 328, Liderovice 173, Beranova Lhota 123, Broučková Lhota 95, Polánka 135, Jeničkova Lhota 308, Moraveč 204, Rzavá 67, Sedlečko 258, Vražná 132, a Červené Zahoří 273.*“²⁰

V roce 1868 byla zřízena četnická stanice. V září 1871 byla zahájena železniční doprava na trase Praha Vídeň. V září 1885 byla v Chotovinách zřízena poštovní a telegrafní ústředna. V dubnu 1896 tu byla založena obecní knihovna. Chotoviny se proslavily zaječimi hony.²¹ V Červeném Zahoří přináležel k Chotovinám i pivovar. V té

---

¹² Srov. WIMMER, J., *Chotoviny*, s. 11.

¹³ Své cennosti se snažili zachránit a zakopávali je na odlehlých místech. Srov. tamtéž, s. 12.

¹⁴ Ptactvo létalo do světnic, protože by v povětří umrzlo. Mleli stoklasu s koukolem a z toho pekli chléb, jedli i zmrzlou lebedu, strhávali ze střech stavení došky, aby měli krmivo pro kozy. Srov. tamtéž, s. 12.

¹⁵ Srov. tamtéž, s. 12.

¹⁶ V roce 1750 přikoupil k Chotovinám statek Červené Zahoří, dvůr Výrec a Hlinici Jan Karel Soyaer. Srov. tamtéž, s. 12.

¹⁷ Srov. tamtéž, s. 12.

¹⁸ Srov. tamtéž, s. 12.

¹⁹ Rok 1848 proběhl v Chotovinách v klidu, protože Nádherný byl přístupný pokroku. Srov. tamtéž s. 14.

²⁰ Tamtéž, s. 14.

²¹ Na sklonku 19. století tu bylo zastřeleno během honu mimo jiné 1 163 zajíců. Srov. tamtéž, s. 14.

době vládl panství JUDr. Ervín Nádherný.²² V období před první světovou válkou proběhlo v Chotovinách několik vojenských cvičení. V roce 1903 a 1913 to byly velké manévry, kterých se zúčastnil i Ferdinand d'Esté.²³ Celý generální štáb byl ubytován v místní škole. Kvůli této akci bylo dokonce rozšířeno železniční nádraží. Opravily se silnice a nabílily domy. Před manévry se sloužila mše svatá a na varhany tehdy hrál významný hudební skladatel Oskar Nedbal. Vojenské manévry však skončily fiaskem, když se průzkumný letoun zapíchl přímo do příkopu a vojenskému autu s důležitou depeší upadlo kolo. Celá akce nakonec skončila roztržkou mezi obcí a majitelem panství Ervínem Nádherným, kterého obec vinila z přílišné servility k rakouskému vládnoucímu rodu.²⁴

První světová válka přinesla lidem bídu, hlad a strádání. Venkov se pomalu vyliďňoval a ve městech byla veliká nouze o potraviny, a tak se rozrůstal výměnný obchod. Peníze ztrácely hodnotu. Končila jedna dlouhá etapa českých dějin a začínala nová.

V centru dějin obce hrály vždy neodmyslitelnou roli objekty jako byl kostel, fara, škola a zámek. Zde se odehrával i náboženský život osadníků.

Právě kostel se stal v letech 1921 – 1924 předmětem tuhých bojů mezi dvěma zneprátelenými církvemi.²⁵ Chotovinský kostel sv. Petra a Pavla stojí na kopci, z daleka dobře viditelný a již v dávných dobách byl stěžejním orientačním bodem. Podle zápisu v římskokatolické *Farní kronice* z roku 1765 stál zde chrám pravděpodobně již v 10. století. Jako důkaz se uvádí zmíněné archeologické nálezy.²⁶ Ke kostelu se váže zajímavá pověst. V průběhu stavby se rozestavěný kostel během noci vždy přestěhoval na protější kopec, tedy tam, kde stojí dodnes a kde byl také dokončen. Na základě této pověsti se vysvětluje, proč stojí kostel na zelené louce – tedy bez základů.²⁷ Podle dostupných pramenů je jisté, že byl vystavěn v gotickém slohu Rožmberky v roce 1380.²⁸ Důležité údaje z počátku 15. století uvádí *Pamětní kniha obce Chotovin*. Kolem roku 1406 držel Rzavý²⁹ Víta ze Rzavého. Jmenovaný Víta se svým bratrem Mikšem

---

²² Srov. WIMMER, J., *Chotoviny*, s. 13-15.

²³ V roce 1913 tu pobýval od 11. 9. do 14. 9. Ferdinand d'Esté. Srov. WIMMER, J., *Chotoviny*, Srov. tamtéž, s. 22.

²⁴ Srov. tamtéž, s. 22.

²⁵ Mezi římskokatolickou církví a nově vznikající Církví československou.

²⁶ *Obec Chotoviny* [cit. 26. února 2012]. Dostupné na www: Obec Chotoviny, <http://www.chotoviny.cz/obec/historie/>.

²⁷ Srov. WIMMER, J. *Chotoviny*, s. 45.

²⁸ Srov. CIKHART, R. *Popis Tábořska: soupis archeologických, historických a přírodních památek politického okresu Tábořského s přehledem příslušné literatury*, s. 66.

²⁹ Obec Rzavá a Moravec byla v 18. století připojena k Chotovinám.

z Vrážného „nadali“ se sousedními vladyky roku 1407 kostel v Chotovinách, aby farář mohl mít druhého kněze. 17. září 1415 (v tu dobu drželi ves Víta, Mikuláš a jiní bratři ze Rzavého) daroval Mikuláš z Moravče kostelu v Chotovinách 1 kopu grošů.³⁰ „*Lipolt z Moravče, Jan a Víta ze Rzavého podepsali stížný list, zaslaný koncilu kostnickému po upálení Husově.*“³¹ Především, že právě na základě těchto historických údajů si příslušníci církve československé později činili nárok na užívání kostela v Chotovinách.³²

V období husitského hnutí byl kostel pravděpodobně značně zdemolován a není o něm žádná zmínka až do druhé poloviny 17. století. V roce 1643 byl kostel opraven a byla k němu přistavěna věž.³³ V letech 1781-86 byl z iniciativy kardinála Migazziho kostel přestavěn a zvětšen a opatřen třemi oltáři.³⁴ Byly sneseny jeho původní gotické klenby a nahrazeny plochým stropem.³⁵

V gotickém slohu se zachovala schránka na oleje, ostění a vchod do zákřistie, v podstřeší jsou zazděna gotická okna.³⁶ Zachoval se i gotický svatostánek s hlavou Krista.³⁷ Za pozornost stojí obraz na hlavním oltáři od Felixe Leyehera (1788). Na postranních oltářích je obraz sv. Jana Nepomuka (1782)³⁸ Vzácny deskový gotický obraz Panny Marie s dítětem ze 14. stol. věnoval kostelu kardinál Magazzi z arcibiskupské obrazárny ve Vídni a již tehdy se odhadovalo jeho stáří na 600 let.³⁹ Roku 1880 byl obraz přemalován Künzelem. V roce 1938 se obraz restauroval a bylo zjištěno, že nebyl původně namalován na dřevě, ale na plátně nalepeném na dřevěnou desku a že je přemalován, proto byl v roce 1947 znovu restaurován. V chrámové předsíni je cenný, 200 let starý dřevěný kříž s Kristem. Kazatelna je vyřezávaná s výjevy: Zázračné lovení ryb a Nasyčení lidí na poušti. Před oltářem jsou náhrobní kameny Vítů ze 17. století a jsou tu pohřbeni i další majitelé panství. Umístěn je zde náhrobek s mramorovou deskou Jana Nádherného.⁴⁰ Roku 1823 byl kostel opraven, protože vypadl zvon. V roce 1842 kostelu přistavěl baron Nádherný

³⁰ Srov. Pamětní kniha, politická obec Chotoviny, SOKA Tábor, s. 14-16.

³¹ Srov. tamtéž, s. 14-16.

³² Pokračování husitské tradice.

³³ Srov. WIMMER, J. *Chotoviny*, s. 46.

³⁴ Srov. CIKHART, R. *Popis Tábořska: soupis archeologických, historických a přírodních památek politického okresu Tábořského s přehledem příslušné literatury*, s. 66.

³⁵ Srov. WIMMER, J. *Chotoviny*, s. 46.

³⁶ Srov. Tamtéž, s. 66.

³⁷ *Obec Chotoviny*, historie. [cit. 12. února 2012]. Dostupné na WWW: <http://www.chotoviny.cz/obec/historie/>

³⁸ Srov. CIKHART, R. *Popis Tábořska*(...), s. 66.

³⁹ Srov. WIMMER, J. *Chotoviny*, s. 66.

⁴⁰ Srov. CIKHART, R. *Popis Tábořska* (...), s. 66.

empírovou hrobku ve stylu dórského chrámku.⁴¹ Uvnitř je sarkofág s figurálním náhrobkem Antonie Nádherné (1816) zhotovený sochařem Malínským se sousoším členů rodiny, k tomu byla později přidána socha Jana Nepomuckého (1939).⁴² Po velké bouři 2. července 1798 do věže kostela uhodil blesk a poničil zvon. O půlnoci 27. října 1870 zase silná vichřice shodila z věže kouli s křížem a kostel poškodila. Nakonec byly během první světové války sneseny kostelní zvony a odvezeny k roztavení a k vojenským účelům.⁴³ Na věži zůstal jen umíráček (1882). Nové zvony byly usazeny až v roce 1926. Hřbitov kolem kostela byl částečně zrušen již v 18. století.⁴⁴ Vchod do hrobky byl později zazděn. Až Jan Nádherný nechal hrobku otevřít a vybudoval do ní vchod.⁴⁵ Pamětník vzpomíná, „že chtěl být po smrti uložen tak, aby ‚viděl‘ své sídlo a milovaný kraj.“⁴⁶

Ke kostelu vždy patřila fara, to bylo centrum náboženského života obce. První písemný údaj o chotovinské faře je datována do roku 1352. Je zmíněn i nejstarší farář jménem Theodorik.⁴⁷ Za husitských nepokojů byla zřejmě pobořena, jak bylo výše uvedeno. O pětapadesát let později zde bylo zřízeno druhé kaplanství. Duchovní správu zde vykonávali táborští řeholníci augustiniáni a benediktini z pražských Emauz. Ti byli povoláni již v polovině 17. století v době hrozného moru. Byli známí svou horlivostí a ochotou pomoci.⁴⁸ V roce 1781 dal postavit novou barokní faru kardinál Migazzi. Byla to jednopatrová budova s mansardou. Nad vchodem do fary je kryptogram, který skrývá letopočet založení. (1781). Farní kniha byla založena v roce 1765⁴⁹ a to v době duchovního správcovství Josefa Herolda z Kaunitzů. Bylo zřízeno zámecké kaplanství a tehdy byly provedeny i opravy kostela a fary.⁵⁰

Důležitou roli sehrála v období náboženských nepokojů kaplička u studánky, která má zajímavou historii svého vzniku. V polovině 19. století se stala osada vyhledávanou lokalitou v širokém okolí. Na svatodušní svátek 28. 5. 1855 spatřili

---

⁴¹ *Obec Chotoviny, historie*. [23. února 2012]. Dostupné na WWW: <http://www.chotoviny.cz/obec/historie/>.

⁴² Srov. CIKHART, R. *Popis Tábořska(...)*, s. 66.

⁴³ To se opakovalo při druhé světové válce a dnes je na věži kostela pouze jeden zvon. Srov. tamtéž, s. 66.

⁴⁴ Srov. WIMMER, J. *Chotoviny*, s. 47.

⁴⁵ Srov. tamtéž, s. 47.

⁴⁶ Srov. tamtéž, s. 47.

⁴⁷ Srov. tamtéž, s. 48.

⁴⁸ Zejména bratr Rudolf tehdy obětavě lidi zaopatřoval a sám je i pohřbíval, než se také nakazil a zemřel. Srov. tamtéž, s. 48.

⁴⁹ Rok 1742 je uveden na první straně římskokatolické farní kroniky. Srov. tamtéž, s. 48.

⁵⁰ Srov. tamtéž, s. 10.

pasáči na klidné hladině obraz Panny Marie. Novina se rychle rozlétna po celém kraji. Slepá dívka ze Sudoměřic si ve studánce omyla oči a opět prohlédla. K zázračné studánce začaly brzy proudit davy ze všech koutů země. Přicházela i prosebná procesí. Bylo to až 200 procesí za rok. Sláva studánky se rychle šířila po celých Čechách a říká se, že vyléčila mnoho nemocných a zraněných. Pro obec začaly zlaté časy. A svým věhlasem se vyrovnala, dokonce i Klokotám. Nakonec museli sami kněží mírnit velké nadšení a nabádali věřící, aby se modlili k Panně Marii doma. Procesí časem začala upadat a po první světové válce zcela ustala.⁵¹

Dalším důležitým centrem náboženského života v obci byla škola. Učilo se zde pravidelně náboženství, učitelé měli v obci velkou autoritu a při náboženském rozkolu sehráli důležitou roli.

Chotovinská škola byla zřízena pravděpodobně v roce 1643. Usuzuje se, že byla zřízena spolu s farou, jak to tehdy bývalo běžné. První dochovaná zpráva je z roku 1699. První nevyhovující budova školy byla vedle kostela. Nová škola byla vybudovaná až na sklonku 19. století.⁵²

Nečekanou roli sehrál při náboženských nepokojích i místní zámek a jeho tehdejší majitel, velkostatkář a zároveň patron kostela sv. Petra a Pavla, JUDr. Ervín Nádherný. Zámek je jednopatrová trojkřídlá budova, krytá mansardovou střechou, s polygonální věží na jihovýchodní straně a s kaplí sv. Kříže.⁵³ Zde se v dobách náboženských nepokojů slavily katolické mše.⁵⁴ Novorenesanční průčelí z let 1873-1875 zakončuje tympanon se znakem Nádherných. Na jižní straně se vystupuje schodištěm do rozsáhlého anglického parku.⁵⁵ Park byl vždy otevřený, cílem procházek a místem odpočinku pro návštěvníky i místní občany.⁵⁶

Podle dostupných pramenů byla na místě dnešního zámku původně tvrz. Majitelé panství se v průběhu času měnili. V polovině 18. století prodali jezuité chotovinskou tvrz hraběti Kašparu Migazzimu a ten dal vybudovat v roce 1771- 1780

---

⁵¹ Srov. WIMMER, J. *Chotoviny*, s. 16.

⁵² Srov. tamtéž, s. 16.

⁵³ Srov. tamtéž, s. 84.

⁵⁴ Farní kronika (FÚ Chotoviny), (1765 – 1938), č. 1, SOkA Tábor, s. 1.

⁵⁵ Okolo se rozkládá pozoruhodný, rozsáhlý park, je obdivován pro vzácné druhy stromovin a vynikající druhy konifer, jsou tu krásné exempláře dubů a lip. In Srov. Kolektiv autorů, *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezku (5), Jižní Čechy*. Praha: Svoboda 1986, ISBN 25-026-86, s. 84

⁵⁶ Zámek byl Nádherným zkonfiskován roku 1945. V prostorném zámku byla umístěna škola, knihovna, matrika a kanceláře místního národního výboru. Srov. WIMMER, J. *Chotoviny*, s. 54.

na místě staré tvrže klasicistní zámek.⁵⁷ Ještě několikrát změnil majitele, až ho v roce 1806 zakoupil pražský měšťan Jan Nepomuk Nádherný.⁵⁸ Byl vynikajícím hospodářem. Zvelebil celé panství Chotovin a patřil mezi nejbohatší občany Českého království. Jan Nádherný byl povýšen roku 1838 do šlechtického stavu. Jeho syn Ludvík byl rytířem pruského Řádu černého orla a roku 1865 byl povýšen do rytířského stavu. Po té zde sídlil Jan, který byl říšským poslancem a horlivě zastával politiku rakouského státu a měl mnoho politických funkcí.⁵⁹ Dalším majitelem panství se stal Ervín Nádherný, mezi lidmi zpočátku velmi oblíben. Zlom nastal před vypuknutím první světové války, kdy došlo k roztržce mezi vesničany a E. Nádherným po „nešťastných“ manévrech. Vzájemné vztahy s velkostatkářem a patronem kostela zůstaly chladné i do budoucna, což velmi souviselo i s oslabením postavení katolické církve v Čechách po první světové válce.

---

⁵⁷ Srov. WIMMER, J. *Chotoviny*, s. 14.

⁵⁸ Byl synem mlynáře na Příbramsku. Rychle zbohatl obchodem se železářstvím a stal se váženým pražským měšťanem.. Tamtéž, s. 12.

⁵⁹ Při audienci ministerského předsedy Taafeho byl raněn mrtvicí (1899).Srov. tamtéž, s. 17.

2. Reformní hnutí v Čechách na počátku 20. století

2.1 Katolická moderna

Pro lepší pochopení dalšího dění v Chotovinách bych ráda představila kořeny a příčiny náboženské krize, která zasáhla nejen Chotoviny samotné, ale celé poválečné Československo.

Svůj počátek mají tyto události již v 19. století, kdy v Čechách panovala velká nespokojenost s monarchií i církevní hierarchií.⁶⁰

„Po prosincové ústavě z r. 1867 získali v zemi silné pozice liberálové, kteří vyvinuli snahu dle příkladu sousedního Německa omezit církevní vliv v zemi.“⁶¹ „Liberálové hlásali mezi lidem své názory prostřednictvím osvětového spolku 'Volná myšlenka', k němuž náležela řada učitelů v Čechách a na Moravě“⁶² Avšak teprve heslo reformního hnutí „Pryč od Říma“, které se zrodilo ve Vídni na prvním celoněmeckém sjezdu (1897), odstartovalo vlnu protikatolického tažení. Ta zasáhla Čechy, Moravu i Slezsko. Započalo hromadné vystupování z katolické církve, útoky nacionalistů v tisku, táborech lidu, odpor proti všemu, co mělo jakoukoli spojitost s katolickou církví.⁶³

Za kořeny reformního hnutí⁶⁴ v Čechách se pokládá Katolická moderna,⁶⁵ jejíž počátek sahá do roku 1895. Původně chtěli reformátoři dosáhnout změny postoje u inteligence vůči církvi a to reformou na literárním a uměleckém poli. Brzy ale vyšlo najevo, že problémy odpadu od víry jsou mnohem hlubší. Bylo jasné, že je třeba prosazovat reformu církve a celé společnosti. Postupně se „nabalovaly“ nové názorové

---

⁶⁰ „V šedesátých letech 19. století se politická scéna v Čechách a na Moravě diferencovala na liberálně konzervativní staročechy a radikálně demokratické mladočechy. Mezi těmito oběma politickými proudy byla vedena náruživá polemika, která vyústila v ideu federalizované monarchie, tak jak to vyjádřil Palacký ve svém díle *Idea státu rakouského*“. WEIS, M. *Proměny vztahů mezi církví a habsbursko-lotrinskou dynastií v 2. Polovině 19. století*, In: SVOBODA, R., WEIS, M., ZUBKO, P. (eds.), *Duchovní a myšlenkové proměny druhé poloviny 19. století*, Jihočeská univerzita, Teologická fakulta, ČB 2006, s. 8-24, s. 18

⁶¹ MALÝ, R. *Katolická církev v souboji s liberalismem* a A.C. Stojan, In: SVOBODA, R., WEIS, M., ZUBKO, P. (eds.), *Duchovní a myšlenkové proměny druhé poloviny 19. Století*. Jihočeská univerzita, Teologická fakulta, ČB 2006, s. 144-157, s. 144.

⁶² Tamtéž, s. 147.

⁶³ MAREK, P., *Apologetové nebo kacíři?*, Rosice u Brna:Gloria,1999,ISBN 80-86200-11-6, s. 31.

⁶⁴ Byl zde okruh kněží-teologů, vědců, intelektuálů, do lidových vrstev hnutí neproniklo. Srov.tamtéž, s. 31.

⁶⁵ Často se nazývá toto hnutí též „kulturní boj“.

proudy a přicházeli noví nespokojenci. Zapojení nižšího kléru mezi modernisty bylo zapříčiněno jejich neutěšeným sociálním postavením. Začalo se uměním, přibraly se sociální otázky a nakonec se hlavně požadovali církevní změny.⁶⁶ Literární hnutí se přeměnilo v církevní a sociálně politické.⁶⁷ Katolická moderna byla potlačena papežskou encyklikou Pascendi.⁶⁸ Přitom řada požadavků byla plně legitimní.⁶⁹ Poté se Moderna zformovala do polotajného a podzemního seskupení přátel, kteří se stále scházeli.⁷⁰

2.2 Jednota katolického duchovenstva

Návaznost poválečného reformního proudu na Katolickou modernu je zřejmá. Iniciátory obnovení jednoty katolického duchovenstva jako ústřední odborové organizace kněží byli bývalí funkcionáři⁷¹ stejnojmenné organizace rozpuštěné v roce 1907 a inklinující k moderně. Pro počáteční fázi nové etapy českého katolického reformismu byl důležitý článek ze září 1917 v pražských *Národních listech* pod titulkem Požadavky českého katolického kněžstva. Pisatel se mimo jiné hlásí k dědictví Katolické moderny, resp. k programu Jednoty katolického duchovenstva, založeného v roce 1902 a požaduje „*osvobození kněze z kurately katolické církve, která z něj dělá nesvéprávného otroka*“⁷² „Jednota“ byla obnovena 7. listopadu 1918. Do čela se postavil J. Š. Baar, X. Dvořák a další. Byla to masová záležitost, za členy se přihlásilo přes 90 procent kléru. Vypracovali reformní návrhy:⁷³ „*1. zřízení českého patriarchátu, 2. rozšíření církevní samosprávy a možnost laické spolupráce v ní, 3. úprava práva patronátního a obsazování far, 4. návrh na liturgii v českém jazyce, 5. úprava kněžského studia výchovy, 6. zdobrovolnění celibátu*“.⁷⁴ Delegation jela své požadavky

---

⁶⁶ Srov. MAREK, P., *Apologetové nebo kacíři?*. Rosice u Brna:Gloria,1999,ISBN 80-86200-11-6, s.30-34.

⁶⁷ Tamtéž, s. 33.

⁶⁸ „Hovoří o modernismu jako o „souhrnu všech herezí“. Tamtéž, s. 33.

⁶⁹ Srov.tamtéž, s. 9.

⁷⁰ Srov. MAREK, P.,*České schisma*. Rosice u Brna: Gloria, 1999, ISBN 80-86200-36-1, s. 8.

⁷¹ Jindřich Šimon Baar, Xaver Dvořák, F.J. Kroiher, vystupovali kdysi po boku K. Dostála-Lutinova. Tamtéž, s. 9.

⁷² MAREK, P., *České schisma*, s. 9-10.

⁷³ Srov. KADLEC, J., *Přehled českých církevních dějin*,2, Praha:Zvon,1991, ISBN 80-7113-003-6, s. 240.

⁷⁴ Tamtéž, s. 240.

předložit papeži Benediktovi XV.⁷⁵ Požadavky to byly katolické, předešly svou dobu a dnes jsou vesměs splněny. Bohužel nacionální hledisko převažovalo nad církevní univerzalitou.⁷⁶ Svatá stolice sice hned požadavky ne zamítla,⁷⁷ papež prý uvažoval povolit staroslovenštinu jako liturgický jazyk. Ale v roce 1919 byl jmenován pražským arcibiskupem F. Kordač⁷⁸ – odpůrce novot – a ten “Jednotu“ v lednu 1920 rozpustil.⁷⁹ Radikálové církev opustili a později založili novou Církev československou.

Jako reakce na tyto události byl v září 1919 byl založen v Praze Klub reformního duchovenstva (480 členů). Klub byl nástupce Ohniska, který neuspěl s „cestou činu“ – via facti přimět papeže k uznání vnějších forem. Nejradikálnější kněží chtěli vyvolat rozkol a založit novou církev, záhy po založení Klubu. Zvolený předseda dr. Farský, ale prohlásil, že ještě nejsou připraveni na tak radikální krok.⁸⁰ Průběhy schůzí Klubu ukazují, jak bolestné bylo váhání a rozhodování, zda vůbec, a jakým způsobem by se mohlo přikročit k osamostatnění nové církve.⁸¹

2.3 Hluboký náboženský rozkol v Čechách po 1. světové válce

Katolická církev za Rakouska byla v myslích většiny Čechů spjata s nenáviděným státem. Monarchie byla národnostně nespravedlivá. Hierarchie dosazovaná rakouským režimem se jevila prostému lidu i inteligenci oprávněně nepřátelská. Velká autorita prezidenta Masaryka, jeho náboženské přesvědčení⁸² a jeho dějinná filozofie, že se musí navázat na reformaci, zde velmi sehrála důležitou roli.

---

⁷⁶ Srov. Farní kronika, s. 240.

⁷⁷ Později papež v soukromém rozhovoru s Kordačem nad požadavky kněží, vyjádřil „Indiscutabile“! Srov. tamtéž, s. 119.

⁷⁸ F. Kordač byl arcibiskup, jakého neměla arcidiecéze celá staletí, měl dar prorockého ducha a i když udělal pár nesprávných rozhodnutí (prodej Klementina), byl to vynikající a čestný člověk, Srov. KADLEC, J., *Přehled českých církevních dějin*, 2, Praha: Zvon, 1991, ISBN 80-7113-003-6, s.247

⁷⁹ Srov. KADLEC, J., *Přehled českých církevních dějin*, 2, s. 239-240

⁸⁰ Srov. FRÝDL, D., *Reformní náboženské hnutí v počátcích československé republiky*. Brno: L.Marek, 2001, s. 120.

⁸¹ FRÝDL, D., *Reformní náboženské hnutí v počátcích československé republiky*. s. 143.

⁸² „Do přímého kontaktu s katolickými modernisty se Masaryk dostal již začátkem dvacátého století. Šlo o diskuzi s Dlouhým-Pokorným a s redaktorem Kunttem. Masaryk kritizoval zejména postup některých katolíků, že ‘mluví o své vlastní církvi špatně’. Přestože se Masaryk vysloveně přihlásil k filozofickému teizmu, byl katolickými diskutéry z řad katolické moderny odmítnut. Dlouhý-Pokorný ve svém dopise píše: ‚Masaryk nás zradil‘ (Marek 2000: 81).“ TOTH, D. *Masarykův vztah k náboženství a církvi*. [15. února 2012]. Dostupné na WWW: <http://toth.xf.cz/nabozko.htm>.

„Masaryk považoval reformu církve (římskokatolické) za velmi obtížný, dlouhodobý a možná i za téměř nemožný úkol. Jak jsme již řekli: Masaryk nebyl příznivcem katolického modernizmu a reformizmu. nestačí.“ TOTH, D. *Masarykova polemika s katolicizmem v letech 1904 – 1907*. [cit. 15. února 2012]. Dostupné na WWW: <http://toth.xf.cz/nabozko.htm>.

Vzpomínky na dobu husitskou byly stále živé.⁸³ Výhrady lidu byly oprávněné. „Tupě rakousky“ zaměřený katolický tisk budil odpor i výsměch veřejnosti. Silně proticírkevně byli naladěni i vracející se vojáci z fronty.⁸⁴ „*Katolíci se stávali ustrašení a zakřiknutí. (...) Katolické kněžstvo se stalo předmětem posměchu.*“⁸⁵ Atmosféru nespokojeného kléru odrážel reformní tisk Český zápas, dříve Národní listy, dr. Farského. Těsně po vyhlášení československého státu 28. 10. 1918 vypukly protináboženské nepokoje v Praze. Rozvášněné davy strhly mariánský sloup na Staroměstském náměstí, vandalství pokračovalo ničením křížů, soch světců a hanobením svatostánků. Šířilo se heslo „Po Vídni Řím“⁸⁶

Nenávist k cizí monarchii se přenášela na církevní hierarchii. Po staletí znovunabytá svoboda a možnost projevit bez obav a strachu svoje národnostní citění vytvořily příhodné klima pro vznik nové národní církve československé. Katolíci opouštěli svoji církev v hojném počtu. J. Kadlec uvádí, že do roku 1921 vystoupilo z církve na 1 400 000 věřících. Někteří zůstali bez vyznání, konvertovali do Českobratrské církve evangelické, ale největší část přešla do Církve československé.

Nově vzniklá Církev československá byla založena 8. ledna 1920. Zakladatelé dlouho váhali, zda se mají přidat již existujícím církvím,⁸⁷ ale nakonec zvítězilo radikální křídlo dr. Farského a šli vlastní cestou.⁸⁸ Hned po vzniku Církve československé 10. ledna 1920⁸⁹ vyhlásil výbor nové církve svolání: „*Národu československému! Věrní velkému odkazu svatého mučedníka kostnického pravdy*

---

⁸³Srov. KADLEC, J., Dějiny katolické církve. Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, Olomouc, 1993. ISBN neuvedeno. s. 462.

⁸⁴Srov. tamtéž, s. 462.

⁸⁵KADLEC, J. *Přehled českých církevních dějin*, 2, s. 239.

⁸⁶KADLEC, J. Dějiny katolické církve, s. 462.

⁸⁷Konzervativní kněží chtěli vytvořit autokefální Československou pravoslavnou církev. Srov. KADLEC, J., *Přehled českých církevních dějin*, s. 242.

⁸⁸KADLEC, J. *Přehled českých církevních dějin*, 2, s. 242.

⁸⁹„Církev československou husitskou tvoří křesťané, kteří usilují naplnit současné snažení mravní a poznání vědecké Duchem Kristovým, jak se nám zachoval v Písmu svatém a v podání starokřesťanském a jak je dosvědčen hnutím husitským, českobratrským a dalším úsilím reformačním.“

CČSH (od roku 1971 Církev československá husitská)

– je křesťanskou církví

– její učení vychází z Bible a křesťanské tradice

– hlásí se k tradici staro-křesťanské, cyrilometodějské a reformační

– historicky vznikla na podkladu modernistických snah 8. 1. 1920

– je církví liturgickou

– slouží sedmi svátostmi

– je církví presbyterní s episkopálními prvky. Na její správě se společně podílejí laici (starší – presbyteři)

– zachovává svobodu svědomí

– aktuálně tlumočí křesťanskou zvěst. Srov. CČSH. [cit. 25. února 2012] Dostupné na WWW: <http://www.ccsch.cz/>.

*každému přejte' o velkých bojích a vnitřních strastech, jimiž rozháraná trpí duše národa československého, uvědomili jsme si povinnost, kterou přítomné dny velkého osvobození ukládají i stavu duchovnímu...*⁹⁰ Uvádí, že chtějí jít ve stopách sv. Cyrila a Metoděje, mistra Jana Husa a českých bratří v duchu demokracie, naprosté svobody svědomí. Na konci vyzývají každého, aby vystoupil z církve římské a přihlásil se do nové církve.⁹¹

Po odštěpení se katoličtí duchovní začali konsolidovat a brzy Jednota čs. duchovenstva též vyhláší provolání ke katolickému duchovenstvu a československému lidu (13. ledna 1920), kde proklamuje věrnost katolické církvi. Za čtyři dny je vydán pastýřský list biskupů k „ochraně ohroženého stáde“⁹². Změnil „Jednotu“ v diecézní svazy a tím bylo reformní hnutí ukončeno, v kléru nastalo vystřízlivění a uklidnění.⁹³

---

⁹⁰ KUBALÍK, J. *Křesťanské církve v naší vlasti*. Praha: Česká katolická charita, 1983. ISBN neuvedeno, s. 148.

⁹¹ Srov. tamtéž, s. 148.

⁹² Tamtéž, s. 148.

⁹³ Srov. KUBALÍK, J., *Křesťanské církve v naší vlasti*, s. 149.

3. Náboženský život v Chotovinách v letech 1918 – 1938

3.1 *Poválečné období 1918-1920 ve světle římskokatolické Farní kroniky*

Na úvod zmíním několik upřesňujících informací k místním poměrům. V roce 1918 měla osada Chotoviny 67 čísel a 443 obyvatel.⁹⁴ Politická obec Chotoviny, k níž patřily obce Červené Zahoří, Vrážná, Košín, Liderovice, Rzavá a Moraveč, měla celkem 4 000 obyvatel.⁹⁵ Žili tu vedle sebe statkáři, živnostníci, řemeslníci, chalupníci, nejvíce byli zastoupeni rolníci. Zámecké panstvo a zaměstnanci na velkostatku byli ztotožňováni s nenáviděnou hierarchií. Mezi místní elitu patřili kromě pana velkostatkáře, patrona kostela a starosty v jedné osobě, Ervína Nádherného, i pan řídící Konrád Weinzettel, učitelský sbor, přednosta železnice pan Jahoda a důležitá postava katolický farář Alois Janeš. Ten byl v Chotovinách farníky velmi oblíben a před náboženským rozvratem vycházel dobře i s Ervínem Nádherným. Důležitou roli sehrál při náboženském rozkolu i hospodský Josef Slunečko, který poskytl nespokojeným katolíkům celé první patro své hospody.⁹⁶

Římskokatolická *Farní kronika* vypráví, že poválečná doba byla plná naděje a oslavování. Po celé zemi panovalo všeobecné nadšení.⁹⁷ „Světová válka byla skončena zničením Německa v jeho militarismu. (...) Rakousko - Uhersko se rozpadlo, neexistuje více.“⁹⁸

Slavilo se i v Chotovinách. V listopadu 1919 oslavovala celá obec zasazení „lípy svobody“ na počest padlým spoluobčanům a znovunabyté svobody. „Všechny vlastenecké spolky naše závodily, kterak by tento den učinily památným pro všechny časy. (...) V ten slavný den byly konány bohoslužby v krásně vyzdobeném chrámě, přičiněním panského zahradníka p. Suchánka. Kostel byl zcela zaplněn spolky, korporacemi a lidmi. Před hlavním oltářem stála „lípa svobody. (...) Před mší svatou vystoupil farář Alois Janeš na kazatelnu a promluvil nadšenou vlasteneckou řeč na slova A. Komenského: „Věřím i já Bohu, že po přejití vichřice hněvu, hříchy našimi na

---

⁹⁴ A ti se zabývali nejvíce hospodářstvím a různými řemesly. Srov. Pamětní kniha, s. 25.

⁹⁵ Srov. Farní kronika, s. 26.

⁹⁶ Srov. tamtéž, s. 26.

⁹⁷ Srov. tamtéž, s. 291.

⁹⁸ Srov. tamtéž, s. 291.

hlavy naše uvedeného, vláda věcí Tvých, k tobě se zase navrátí, ó lide český.‘ Vyjádřil radost nad ukončením poroby. Předseda „Okrašlovacího spolku“ pronesl krásnou vlasteneckou řeč. Starosta E. Nádherný si vzal jménem obce „lípu svobody“ do ochrany, jednotliví hodnostáři pronášeli hesla a nakonec lípu společně zasadili. Okolo stály dívky v krojích. Po bohoslužbách byl uspořádán průvod. V čele nesli studenti národní prapor, za ním šla školní mládež, dívky v krojích a omladina, pak hudba, za ní kráčely hasičské sbory celé obce, mladík s „lípou svobody“ s družičkami. Kolem ní korporace a zástupcové ostatních spolků a osadníci. Průvod ubíral se po aleji kolem zámku a dál osadou až k místu, kde měla být vysazena „lípa svobody“. Na místě vyznačeném vystoupil na řečnickou tribunu předseda okrašlovacího spolku MUDr. J. Široký a pronesl krásnou řeč. Na konec promluvil řídící učitel K. Weinzettel a děkoval všem slavným mužům, kteří naši samostatnost získali: prezidentu severoamerické Unie Wilsonovi, profesorovi T.G. Masarykovi, dr. E. Benešovi, našemu zahraničnímu ministru prof. Štefánikovi a hlavně českým legiím, které statečně za svobodu naší krvácely. Všem byl uspořádán „Národní večer“ v panském hostinci, kde krásně promluvil profesor Matějček, vychovatel barona Nádherného. Byly zapěny hymny všech slovanských národů a vybraná společnost v klidné, ušlechtilé zábavě vytrvala až dlouho do noci.“⁹⁹

Slavnosti různých výročí s bohoslužbami byly jedním z pilířů náboženského života v obci. Popsaná událost dokumentuje, jak se tehdy taková slavnost odehrávala a jak se osadníci dokázali společně radovat. Různé oslavy byly velmi důležité pro pospolitost obce. Pořádaly je většinou spolky. Osadníci byli převážně katolického vyznání.

V *Pamětní knize obce Chotoviny* zaznamenal kronikář tuto slavnost se stejně nadšenými slovy: „Byla to slavnost, jež nevymizí nikdy z paměti účastníků. Po bohoslužbách konal se průvod s hudbou celými Chotovinami, v jehož středu nesli junáci a dívky v národních krojích ověncenou „lípu svobody (...)“¹⁰⁰

V roce 1919 se dávají do pohybu politické a náboženské události. Kronikář v římskokatolické *Farní kronice* reflektuje převážně celorepublikové poměry.

---

⁹⁹ Farní kronika, s. 292.

¹⁰⁰ Srov. Pamětní kniha obce Chotovin, s. 22-23.

V únoru schválilo Národní shromáždění zákon o zneužívání kazatelen k politickým „rejdům“. Není dovoleno na kazatelně kritizovat politické strany a kronikář to považuje za další ránu zasazenou kněžstvu. Byl schválen nový zákon o zdanění veškerého majetku, zákon o vyvlastňování půdy velkostatků.¹⁰¹ „*Hlad lidu po půdě bude poznenáhlu utišen, ohromné latifundie šlechtické vezmou za své, což zcela spravedlivé je*“.¹⁰² Legionáři, vyjma ruských, se vracejí domů.¹⁰³

Kronikář komentuje i bouřlivé květnové události roku 1919 v Praze na Staroměstském náměstí.¹⁰⁴ „*Surovost a zpusťlost zaviněná válkou a uvolněním obecné kázně a pořádku nabývá vrchu nad pořádkem. Ke škodě mladé republiky*“¹⁰⁵ „*Celé tlupy přepadají a loupí klidné obyvatelstvo venkovské.*“¹⁰⁶ „*Ruský bolševismus i zde na postupu*“¹⁰⁷.

O událostech přímo v obci se toho z římskokatolické *Farní kroniky* moc nedozvíme, Chotovinští pravděpodobně žili svůj všední život a slavili své pravidelné svátky. Nic mimořádného, co by stálo kronikáři za zmínku. Informuje nás pouze, že se kradlo a rabovalo a v kraji byla vyloupena zdejší fara. Zmizelo 32 kusů drůbeže.¹⁰⁸

První výročí Československé republiky 28. října 1919 oslavili Chotovinští slavnostními bohoslužbami. Velké množství lidí se zúčastnilo veřejných proslovů místních autorit. Tyto oslavy pořádala farnost společně s obcí a spolky zde sdruženými. Oslavy organizovala také škola, Sokol nebo hasičský sbor.¹⁰⁹

Rok 1920 uvádí kronikář dramaticky: „*V církvi české dějí se povážlivé změny.(...) Do zmatků politických přichází zmatek i náboženský a to neústupností hierarchie.*“¹¹⁰

Reflektuje celostátní události o založení nové církve československé a nelibě nese, že se nový biskup Kordač postavil tvrdě proti reformám v církvi a tím její rozklad uspíšil.¹¹¹

---

¹⁰¹ Srov. Farní kronika, s. 293.

¹⁰² Srov. tamtéž, s. 293.

¹⁰³ Tamtéž, s. 293.

¹⁰⁴ Srov. tamtéž, s. 93.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 293.

¹⁰⁶ Srov. tamtéž, s.293.

¹⁰⁷ Tamtéž, s 293.

¹⁰⁸ Srov. tamtéž, s. 93.

¹⁰⁹ Srov. tamtéž, s. 93.

¹¹⁰ Farní kronika, s. 95.

¹¹¹ Srov. tamtéž, s. 95.

„Nastává boj o farní pozemky. V květnovém záborovém zákoně bylo vsunuto, že se zabírají pozemky farní i kostelní nadační a mohou se vykoupiti dlouholetými pachtýři.“¹¹² Kronikář považoval tento zákon za nespravedlivý, protože neplatil pro výměru půdy až nad 250 ha půdy jako u velkostatků. Novou ústavu považoval za „jednu z nejdemokratičtějších na světě“. Stěžoval si na černé zboží a na velmi vysoké ceny potravin.¹¹³ „Nedostatek působí u mnohých lidí kyselost proti republice a vládě její. Je třeba píle a trpělivosti“.¹¹⁴

Kritika a nespokojenost s celorepublikovými náboženskými a církevními poměry dává tušit, že farář Alois Janeš patřil už v roce 1920 k nespokojeným katolíkům.

Osada oslavila 70. narozeniny T. G. Masaryka slavnými bohoslužbami, obětovanými za blaho republiky. Uspořádal se tábor lidu a ochotnický spolek zahrál divadelní představení.¹¹⁵

Dne 22. srpna 1920 se v obci konala další velká oslava. Byl odhalen „Památník padlých vojáků osady chotovinské ve válce světové r. 1914 – 1918“. Od rána se lid shromažďoval, aby byl přítomen polní mši svaté, kterou sloužil místní farář Alois Janeš u oltáře postaveného pod „lípou Svatopluka Čecha“. Při mši hrála vojenská kapela pozvaná z Jindřichova Hradce. P. Janeš pronesl slavnostní řeč. Vzpomenul na těžké osudy rodin ve vsi, kterým ve válce padli synové a otcové.¹¹⁶

Ukázka vzletného projevu faráře Janeše prozrazuje, jaký to byl mistr slova a jak dokázal zaujmout své posluchače:¹¹⁷ „Oko jeho vlhne při pohledu na tolik zničené práce lidské, pěsti zařáté jako by chtěly klnouti té zničené síle přírody, ale jediný pohled k životodárnému slunci, jež opět laskavě se dívá na zpusťšenou zemi, plní novou důvěrou stísněnou duši...“¹¹⁸ Na zaopatření stavby tohoto pomníku byl zvolen „komitét“, ve kterém působily významné osobnosti obce. Vedle patrona a velkostatkáře E. Nádherného, řídící učitel K. Weinzettel, farář P. Janeš a další. Pomník byl odhalen za zvuků státní hymny.¹¹⁹ „Střelba z hmoždířů doprovázela tento dojemný okamžik, při němž málokteré oko zůstalo suché!“¹²⁰ Poté P. Janeš vysvětlil lidu myšlenku, kterou

---

¹¹²Farní kronika, s. 296.

¹¹³Srov. tamtéž, s. 296.

¹¹⁴Tamtéž, s.96.

¹¹⁵Srov. tamtéž, s. 296.

¹¹⁶Srov. tamtéž, s.297.

¹¹⁷A. Janeš patřil v Praze mezi významného a oblíbeného kazatele ČČS.

¹¹⁸Tamtéž, s. 297.

¹¹⁹Srov. tamtéž, s. 231.

¹²⁰Tamtéž, s. 231.

umělec zhmotnil do kamenné podoby a odevzdal pomník do ochrany zdejšího „okrašlovacího spolku“. Následovaly projevy dalších významných osob. Slavnost byla ukončena provoláním slávy Masarykovi. Hudebníci se rozešli do rodin, kde byli s láskou pohoštění.¹²¹

Tato barvitě vykreslená slavnost byla na dlouhá léta poslední, kdy se celá obec sešla a společně oslavovala.

3.2 Náboženský rozvrat v Chotovinách v roce 1921

3.2.1 Události ve světle Pamětní knihy obce Chotovin a Kroniky Církve československé

Celorepublikové náboženské nepokoje se zrcadlily i v českobudějovické diecézi. V pohnuté době náboženského rozkolu, zahájil své působení biskup v českobudějovické diecézi Šimon Bárta. „*Zůstane pro všechny časy charakteristickým znamením té doby, že současně, co věřící za hlaholu zvonů vedli 20. února 1921 svého biskupa k posvěcení do katedrály, příslušníci církve československé vtrhli do seminářského kostela sv. Anny a za bohapustých scén a tiché asistence úřadů jej zabírali.*“¹²² Na počátku dvacátých let to nebyla nijak ojedinělá událost. Katolická církev musela bojovat o svá základní práva, odešlo čtyřicet kněží¹²³ a 90 tisíc diecézanů.¹²⁴

V Chotovinách začal rozkol 4. 4. 1921, kdy farář Alois Janeš oznámil při bohoslužbě z kazatelny, že konvertuje do nové Církve československé.¹²⁵ To strhlo lavinu událostí, které rozdělily náboženskou obec na dva zneprátelené tábory a postavily proti sobě nejen sousedy, ale i celé rodiny na několik následujících let.

V *Pamětní knize* obce Chotoviny jsou události podány optikou Církve československé, v té době byl starostou osady hospodský J. Slunečko, který byl významným představitelem Církve československé.

---

¹²¹ Srov. Farní kronika, s. 231.

¹²² KADLEC, J. Českobudějovická diecéze. České Budějovice, 1995, ISBN 80-901602-3-9, s. 36.

¹²³ Příloha VI., BOHÁČ, Z. Atlas církevních dějin českých zemí 1918–1999. s. 99.

¹²⁴ Srov. Farní kronika, s. 231.

¹²⁵ Podle bývalého chotovinského faráře J. Kuníka, měly spory v obci pokračování i po Únoru 1948.

Za důležitý moment při rozhodování nespokojených katolíků, považuje kronikář *Pamětní knihy obce Chotovin*, únorové sčítání lidu.¹²⁶ Každý musel napsat, jaké má, či nemá náboženské vyznání a církevní příslušnost. To také ukázalo, kolik lidí v Chotovinách se hlásí k římskokatolické církvi.¹²⁷ „*Tento přívlástek „římsko“ tak mnohé odehnal od Říma.(...) Příklad uvědomělých občanů, do jejichž čela se postavilo učitelstvo, byl příčinou, že počet příslušníků Církve československé stále a stále rostl i v přiřazených obcích zdejších. To byl impuls, kdy římskokatolický farář Alois Janeš,¹²⁸ (...) prohlásil 4. dubna 1921 z kazatelny, že i on opouští Řím a vstupuje v řady příslušníků Církve československé.*“¹²⁹

To, že hlavními agitátory nové církve byli zejména učitelé, uznávaly obě zneprátené strany.

Rada starších Církve československé nerespektovala příkaz, ze dne 7. 7. 1921 z biskupské konzistoře v Českých Budějovicích, aby vrátila klíče od kostela, ty byly Janešovi odebrány a spolu s nimi i matriky a sanktissimum . Kostel měl být uzamčen a farář více nevpuštěn. Rada starších s Petrem Gazdíkem, (tajemník Církve československé v Táboře) společně sepsali „provolání“ k osadníkům farnosti, že většina (téměř 2/3) příslušníků Církve československé zabírá zdejší kostel a faru se vším příslušenstvím a že vyznavačům římskokatolické církve zaručuje, že si budou moci své obřady v kostele také odvíjet. Toto byla jejich odpověď na rozkaz z konzistoře a Okresní politické správě v Táboře.¹³⁰

„*A tak přešel chotovinský kostel do rukou vyznavačů Církve československé (...) Do kostela v umíněnosti konzistoře katolíci nechťejí - jest prý znesvěcena.*“¹³¹

To samozřejmě nesli nelibě „českoslovenští“. K. Weinzettel v *Kronice CČS* srovnává znesvěcení kostela poté, co zde byla sloužena československá bohoslužba, a prostor zámecké chodby, kde měli bohoslužby katolíci: „*Kostel měl být vysvěcen asi proto, že jsme jej svou přítomností a modlitbou a bohoslužbami československými*

¹²⁶ V roce 1921 se přihlásilo 693 obyvatel k římskokatolické církvi v Chotovinách i s přiřazenými osadami ,z toho jich 268 bylo přímo v Chotovinách, 108 v Liderovicích, 108 v Moravči, 34 ve Rzavé, 61 ve Vrátné a 114 v Červeném Záhoří. K Církvi československé se hlásilo 400 obyvatel v Chotovinách i s přiřazenými osadami, z toho jich 118 náleželo přímo k Chotovinám, 7 do Liderovic, 61 k Moravči, 9 bylo ve Rzavé, 44 ve Vrátné a 161 v Červeném Záhoří. Srov. Statistický lexikon, s. 73. Srov. Štěpánová, O. *Z počátků Československé církve (...)* s. 39.

¹²⁷ Srov. Pamětní kniha obce Chotovin, s. 34.

¹²⁸ „*Mě svým přestupem dosti překvapil, nebyl bych mu tolik odvahy přisuzoval...*“ Farský K. Farář Janeš. *Český zápas 1921*, 29.7. , s. 1.

¹²⁹ Tamtéž, s. 34.

¹³⁰ Srov. Pamětní kniha obce Chotovin, s. 37 – 38.

¹³¹ Srov. tamtéž, s. 38.

znesvětili, pošpinili! Tak tedy pohlíží svatá římskokatolická církev na naše bohoslužby a na naši modlitbu. Ale nevadilo přitom pokrytecké římské církvi konat svoje mše svaté – když nechtěli přistoupit na přátelské spoluužívání kostela – v panské předsíni, tzv. forcimře, jak se říká chodbě na zámku, kde se denně válejí psi a kde vrchnost odkládá a čistí zmazaný šat po návratu z cest a honů! Tato zámecká chodba, která sloužila jako bohoslužebná síň, se nevykropovala svěcenou vodou a nevykuřovala, vždyť páni a jejich psi nemohou přeci znesvětit místo, kde se odbývaly po tři roky římskokatolické bohoslužby!¹³² Rada Bayerle navrhoval prozatímní spoluužívání kostela a fary, ale administrátor P. Matouš ani nadlesní na to nepřistoupili.¹³³

Podle kronikáře K. Weinzettela, to byli katolíci, kdo nechtěl přistoupit na spoluužívání kostela. V Chotovinách byla založena samostatná náboženská obec Církve československé až výnosem ministerstva školství a národní osvěty ze dne 17. února 1923.¹³⁴ Do té doby považovali katolíci novou církev za sektu a kostel za znesvěcený. Nazývali je často „sektáři“. Ironizování katolíků a nařčení z pokrytectví byly zase nejčastějšími výhradami „čechoslováků“.

Rada starších CČS si uvědomovala složitost celé situace, byla si vědoma vypjaté atmosféry v obci. Proto se zpočátku bránila jmenování nového administrátora za faráře Janeše, aby to zbytečně nepobuřovalo a nepodněcovalo ke zbytečným šarvátkám.¹³⁵

Ale právě několikadenní absenci katolického faráře považuje nakonec P. Cyril Matouš za jednu z hlavních příčin, proč v tak krátké době konvertovalo velké množství katolíků v Chotovinách.¹³⁶

Kronikář CČS vypráví, že v roce 1921 byla slavnost Božího těla poprvé rozdělena na dvě slavnosti. Farář Janeš se rozhodl, že první rok budou slavnost „Božího těla“¹³⁷ ctít a že to bude první „přehlídka“ členů Církve československé. „Průvod nepojali jako útok na smyslové vnímání účastníků a přihlížejících, farář nesl jen kalich a hostii, bez vůně kadidla.“¹³⁸ Zajímavý je jejich pohled na katolický průvod:

---

¹³² Kronika, ÚAM CČSH Praha s. 8. In Štěpánová, O., *Z počátků československé církve (...)*, s. 53.

¹³³ Srov. tamtéž, s. 12.

¹³⁴ SOKA Tábor, OkÚ Tábor 1850 - 1947 II., inv.č. 1774, sign. 5/4, kart. 561, přípis o schválení náboženské. In Srov. ŠTĚPÁNOVÁ, O., *Z počátků československé církve (...)*, s. 49.

¹³⁵ ŠTĚPÁNOVÁ, O. *Z počátků československé církve (...)*, s. 68.

¹³⁶ Srov. Farní kronika, s. 309.

¹³⁷ Později CČS tento, pro katolíky, jeden z nejvýznamnějších svátků neslavila.

¹³⁸ Kronika CČS, ÚAM CČSH, s. 14. In ŠTĚPÁNOVÁ, O. *Z počátků Československé církve (...)*, s. 58.

„Římáni“¹³⁹ šli pouze krátkým průvodem alejí od zámku ke kostelu a zpět, neodvážili se ani jít vesnicí. Styděli se.¹⁴⁰

To, že jsou zohledněny hlavně „početné řady“, prozrazuje, jak se smysl slavností posunul. Prezentace nové církve zde byla zřejmě stěžejní. Slavnosti a poutě farníky před rozkolem stmelovaly a povznášely, po rozdělení náboženské obce je vedly spíše k soupeření, agitaci nebo dokonce k nevraživosti.

3.2.2 Události ve světle římskokatolické Farní kroniky

Mezitím byl na chotovinskou farnost za faráře Janeše dosazen nový administrátor Cyril Matouš. Poté byla římskokatolická *Farní kronika* napsaná jeho rukou. Náboženský život v obci vylíčil autenticky a velmi poutavě, mnohdy formou deníku a dal nám nahlédnout do svého nitra.

P. Cyril Matouš byl vysvěcen v roce 1907 a po celou dobu sloužil jako kaplan na Voticku.¹⁴¹ Dne 14. dubna 1921 byl předvolán k panu biskupovi. Římskokatolická *Farní kronika* vypráví, že měl tušení, že se jedná o Chotoviny, o kterých se hodně mluvilo. Pan biskup se ho zeptal, zda by nechtěl nastoupit na místo administrátora v Chotovinách, protože bývalý farář Alois Janeš odpadl k Církvi československé a kaplan Jan Šanda z Chotovin ujel. Báł se násilí a měl strach o svůj život.¹⁴² „*Dlouho jsem se nerozmýšlel a nabízené místo přijal, netušil jsem, jak nebezpečný a těžký úkol na svá ramena беру.*“¹⁴³

„*V hostinci jsem vzal do ruky týdeník ‚Tábor‘ a četl: ‚Chotoviny římskokatolické padly!!!‘ Článek uvádím doslova: ‚Již nikdy nespatriíme žlutobílého praporu na bílé věži chrámu chotovinského, vévodícího celému kraji táborskému. Dnes vlaje již vesele prapor červenobílý. (...) Na oslavu slavného vítězství nad nepřátelskou mocí římskou budou konány ve farním československém kostele v Chotovinách o půl deváté hodině dopoledne slavné československé bohoslužby ku počtě velikého proroka naší svobody J.A. Komenského, po kterých bude veřejná schůze lidu, na které promluví profesor Kostlivý‘. (...) Po přečtení tohoto článku jsem si teprve uvědomil, do jakého pekla vlastně*

¹³⁹ „Římáni“, tak byli nazýváni katolíci

¹⁴⁰ *Kronika ČČS, ÚAM ČČSH Praha, s. 14. In ŠTĚPÁNOVÁ, O. Z počátků Československé církve s. 58.*

¹⁴¹ V Chotovinách sloužil až do roku 1950 a po té až do své smrti sloužil v Oslově na Písecku.

¹⁴² Srov. *Farní kronika*, s. 305.

¹⁴³ Tamtéž, s. 305.

*vcházím. Přesto, ale utěšoval jsem se nadějami, že je to jenom novinářská lokálka. A že nadšení pro novou Církev československou nebude tak veliké. Neznal jsem dosud slova štvání“.*¹⁴⁴

Farář P. Matouš vypráví, že se na Okresní politické správě v Táboře se dozvěděl, že byli před ním pozváni dva nebo tři administrátoři, ale na chotovinskou farnost nechtěl jít ani jeden. Do Chotovin přijel s radou Bayerlem. Naproti jim přišel pan starosta J. Slunečko, který byl velkou oporou Církve československé, v jeho hospodě byly pořádány agitační schůze namířené proti katolíkům. Na faře už čekal farář Církve československé Alois Janeš, patronátní komisař¹⁴⁵ a také 30 zástupců Církve československé. Přítomen byl i předák „čechoslováků“ Petr Gajdík z Tábora. Na otázku pana rady Bayerleho, zda hodlají vydat kostel, odpověděli, že nikoliv. Byl sepsán protokol, podle kterého bude administrátor pobývat v budově, kde dříve sídlil kaplan a farář Janeš zůstane na faře. Bohoslužebná roucha byla rozdělena prozatím tak, aby obě strany mohly vykonávat bohoslužbu. Matriky byly předány novému administrátorovi římskokatolické církve a ten přistoupil na spoluužívání kostela.¹⁴⁶

*„Tak jsem se stal konečně administrátorem v Chotovinách bez kostela. Měl jsem jen pár rouch bohoslužebných. Neměl jsem ani kostelníka ani ministranty, ani zpěváky ani regenschoriho. (...) Vše šlo za kostelem a jen málo bylo těch, kteří šli za vírou po otcích zděděnou!“*¹⁴⁷ Oporu získal P. Matouš v E. Nádherném a v panu lesmistrovi. I když ani na zámku nebylo prostředí zcela katolické.¹⁴⁸

Důležitým centrem náboženského života byl kostel sv. Petra a Pavla a bohoslužby. Katolická obec přišla o svůj svatostánek na celé tři roky. Tato ztráta poznamenala jejich náboženský život nejcitelněji. Je obdivuhodné, jak si P. Matouš ve složité situaci s přehledem a v klidu počínal. Snažil se, aby těžkosti doléhaly na farníky co nejméně.

Na zámku byla v prvním poschodí zámecká kaple. Vešlo se do ní 20 – 25 lidí, a proto se využívala pouze ve všední den. Pro nedělní bohoslužby se nakonec našel

---

¹⁴⁴ Farní kronika, s. 306.

¹⁴⁵ Zástupce patrona kostela E. Nádherného.

¹⁴⁶ Srov. Farní kronika, s. 307.

¹⁴⁷ Tamtéž, s. 308.

¹⁴⁸ Srov. tamtéž, s. 308.

vhodný prostor na zámecké chodbě, i když to nebylo jednoduché. V létě se sloužily mše v kapličky nad studánkou, která byla za obcí.¹⁴⁹

Aby se lidé o první nedělní bohoslužbě dozvěděli, chodil P. Matouš už z večera, ode vsi ku vsi a informoval se o zdejších katolicích, aby je následně pozval k bohoslužbě. *„Byly to chvíle nezapomenutelné. V některých obcích dobře se mi vedlo. Někde měli příbuzné v Chotovínách a ti zůstali katolíky. Ty jsem tedy navštívil a z nich si zjednal formace, požádal jsem je o podporu.“*¹⁵⁰ Pro začátek byl s výsledkem spokojený. *„Když jsem přišel do Sedlečka, na kopci jsem potkal děvčátko, ptal jsem se, kde zůstává nějaký katolík, a bylo mi řečeno, že ‚tady jsme všichni noví‘ (tj. víry).“*¹⁵¹ Brzy se přesvědčil, že vždy tomu tak úplně nebylo, ale přesto byl počet katolíků, kteří se otevřeně hlásili k církvi římskokatolické, opravdu žalostný. Někteří nevěděli, co dělat, ke komu se přiklonit. Jiní sice ještě katolíky byli, ale chodili už na československé bohoslužby,¹⁵² *„duši přiklonili se ke svůdcům.“*¹⁵³

Velice cenné jsou informace, které ilustrují, jak tehdejší „schizma“ probíhalo v praxi. P. Matouš postupně poznával příčiny, které vedly k tomu, proč některé obce celé „odpadly“. Hlavní agitaci prováděli učitelé a zvláště pak řídící K. Weizettel, ti měli na osadníky velký vliv už z principu své autority v obci, dále starosta Slunečko¹⁵⁴, holič Hájek, u něhož byla „odpadní kancelář“, a také dva listonoši, kteří chodili po vsích a mluvili pro Církev československou a štváli proti „Římu“. P. Matouš se domníval, že převrátit náboženské smýšlení tak rozsáhlé obce¹⁵⁵ jako je chotovinská, s celkovým počtem obyvatel 3200 lidí,¹⁵⁶ nebylo jen tak snadné. Hlavní vinu přisuzoval učitelům,¹⁵⁷ *„těm se dostalo za republiky několik grošů a ti pak nevěděli, co dělat. Všeobecné mínění osadníků bylo, že farář Alois Janeš při své slabé vůli byl ve vleku těchto pánů.“*¹⁵⁸

Další důležitou příčinou náboženského rozvratu byly podle P. Matouše opravdu špatné sociální poměry. Vesničané zde byli před válkou velmi chudí a o práci byl nouze. Po válce pomáhaly chudým rodinám děti z vídeňského a pražského nalezince.

¹⁴⁹ Srov. Farní kronika, s. 309 – 310.

¹⁵⁰ Srov. tamtéž, s. 309.

¹⁵¹ Srov. tamtéž, s. 309.

¹⁵² Tamtéž, s. 309.

¹⁵³ Srov. tamtéž, s. 309.

¹⁵⁴ P. Matouš ho popisuje jako člověka bezcharakterního, kterému jde jenom o vlastní prospěch. Srov. tamtéž, s. 309.

¹⁵⁵ I s přílehlými osadami.

¹⁵⁶ Jak je uvedeno výše, Pamětní kniha uvádí 4 000 lidí v politické obci Chotoviny v roce 1918.

¹⁵⁷ Farní kronika, s. 309.

¹⁵⁸ Srov. Farní kronika, s. 309.

Tak se jejich finanční situace se výrazně zlepšila a tato změna měla na vesničany neblahý vliv.¹⁵⁹

Za velkou chybu pokládal P. Matouš skutečnost, že obec zůstala od 4. do 18. dubna bez katolického kněze, tím měli agitátoři volné pole působnosti. V té době, kdy prohlásil farář Janeš, že se přidává k Církvi československé a zabral kostel, kaplan Šanda¹⁶⁰ utekl, protože se bál násilí. Od té doby chodili učitelé a farář Janeš po Chotovinách a přilehlých obcích a sváděli lidi k „odpadu“. V každé osadě získali nějakého „nadháněče.“¹⁶¹ Z úryvku dopisu, ze dne 25. 2. 1921, který napsal farář Janešovi místní mlynář, je patrné, že se farář Janeš připravoval na odchod z katolické církve již několik měsíců před tím: „...*nebojte se popů a biskupů římských. Nejsem a nebudu žádným ,římanem‘ ,spolehněte se na lid, který vás zná a za vámi stojí, nebojte se zvláště ,římana‘ Šandy...*“¹⁶²

Náboženský život v katolické obci se pomalu rozbíhal, i když za obtížných podmínek a zpočátku s malým počtem farníků.

Ve *Farní kronice* P. Matouš vypravuje. „*Když jsem měl první mši u kapličky, nedotkl jsem se nijak rozvratu, pouze jsem řekl, aby každý o radu obracel se na mě.*“¹⁶³

Římskokatolická farnost Chotoviny dostala ve svém novém farářovi moudrého a rozvážného muže. Neživil ve svých „ovečkách“ štvavou náladu, neprobouzel v nich nízké pohnutky, nerozštěcoval vášně, naopak se snažil vypjaté situace řešit s rozvahou a trpělivostí. Byl si vědom toho, že každé neuvážené slovo nebo čin, by mohly vyvolat radikální řešení. Spor o kostel řešil vždy bez zbytečných konfrontací a raději i za cenu ústupků.

To, že je náboženská obec rozdělena do dvou nepřátelených táborů, bylo patrné zvláště o slavnostech s bohoslužbami.

Ve *Farní kronice* se uvádí, že na svátek sv. Marka byl vypraven průvod do polí. Katolíků se sešlo přiměřeně. Českoslovenští měli průvod mnohem delší, bylo jich nepoměrně více, ale bylo vidět, že nebyli všichni příslušníky Církve československé.¹⁶⁴ „*Chtěli jen dokázat, že je jich hodně. ,Hodně‘ a ,většina‘ a to byly hlavní zbraně, kterými se bojovalo, tím se chlubili, to pořád dokola říkali.*“¹⁶⁵

---

¹⁵⁹ Farní kronika, s. 309.

¹⁶⁰ Podle *Kroniky ČČS* měl kaplan Šanda s Janešem velké rozbroje.

¹⁶¹ Srov. *Farní kronika*, s. 310.

¹⁶² Tamtéž, s. 310.

¹⁶³ Tamtéž, s. 310.

¹⁶⁴ Tamtéž, s. 310.

¹⁶⁵ Tamtéž, s. 310.

„U kapličky nás zprvu bylo jen pár, jen ti nejvěrnější, ale společné utrpení nás sjednotilo. Brzy se naučili katolíci sami sebe lépe poznávat a měli k sobě zvláštní důvěru. A v tom našem utrpení měli důvěru velikou i ke svému knězi. A možno mluvit skutečně o utrpení katolíků, jen ten, kdo to zažil, by dovedl postihnout všechno to utrpení, co museli katolíci snášet od svých sousedů jinověrců.“¹⁶⁶

Pro náboženský život měla i tak pohnutá doba své pozitivní stránky. Farníci měli konkurenci a museli se k nové Církvi československé nějak vymezit a to podnítilo jak jejich aktivitu, tak jejich vzájemnou sounáležitost.

P. Matouš píše, že představitelé CČS doufali, že se celá obec přidá k Církvi československé, ale museli se smířit s tím, že to nestalo.¹⁶⁷

Z toho vyplývá, že si českoslovenští byli dobře vědomi toho, že kdyby získali i zbylé katolíky na svoji stranu, zůstal by jim i kostel. Ten sice užívali, ale nikoliv legálně.

Farář Matouš vypráví: *„Z počátku, když nás vídávali u kapličky, smáli se nám, později, když náš houfec rostl, říkali ‚ono se jich přece nahledá‘ a nakonec měli zlost a skládali písničky ‚Na té louce zelený, pasou se tam Římani‘. Nečekali, že zůstane tolik věrných katolicismu a našli si jiné zbraně. Pořádali tábory lidu. (...) Českoslovenští zvou do Chotovin učence a řečníky, vystřídala se jich tu celá řada. Tábor následoval za táborem a řečníci mluvili jen proti ‚Římu.‘ (...) Nebylo divu, že lid byl tak rozvášněn, že hrozilo nebezpečí krveprolití. Na nějakou naši veřejnou obranu nebylo ani pomyslení.“¹⁶⁸*

Bohoslužby probíhaly bez problémů i nadále, ale právě při poutích a procesích bylo rozdělení náboženské obce zřetelné a slavnostní a povznášející atmosféra oslav byla narušena.

Ve *Farní kronice* se dozvídáme, že na svátek 8. května uspořádali českoslovenští velikou slavnost. Šli vesnicí v slavnostním průvodu do kostela. Po bohoslužbách uspořádali agitační tábor lidu. Ale jednota všech věřících opět nebyla. Katolíci přišli ke své kapličce a průvodu československých se raději vyhnuli.¹⁶⁹

Další svátky svatodušní oslavili katolíci opět u kapličky nad studánkou. Farář Matouš vypravuje: *„Následovala slavnost Božího těla a ta mě opravdu naplňovala slavnostně. Neměl jsem ani monstranci ani baldachýn, neměl jsem ani odkud a kam jít.“*

---

¹⁶⁶ Srov. Farní kronika, s. 310.

¹⁶⁷ Tamtéž, s. 310.

¹⁶⁸ Tamtéž, s. 311.

¹⁶⁹ Srov. tamtéž, s. 311.

*Zpěvy k Božimu tělu nacvičeny nebyly. A přece Boží tělo v Chotovinách vydařilo se nám překrásně. Baldachýn a monstranci jsem si vypůjčil a zpěvy jsme nacvičili pomocí farníků. Počasí bylo překrásné.*¹⁷⁰

I „čechoslováci“ měli Boží tělo. Lidí se sešlo hodně, byli sehnáni z celého širokého okolí a jisté je, že nebyli všichni z Církve československé, nýbrž většinou to byla mládež a diváci. Byla to demonstrace síly. P. Matouš se domníval, že katolíků bylo 500 a „čechoslováků“ 1 600.¹⁷¹ „V průvodu šli lidé, kteří snad nikdy v kostele nebyli, a to jen kvůli tomu, aby se mohlo říci: ‚nás bylo.‘ (...) Ale ani to je nepotěšilo, protože viděli, že katolíků je také hodně a že jejich výroky jsou okatou lží, že celá osada chotovinská se přidala k Církvi československé. Nejméně to těšilo faráře Janeše.”¹⁷²

Dalším pilířem náboženského života bylo vyučování náboženství.

To bylo podle zákona na obecných a měšťanských školách povinným předmětem. Děti se však mohly během školního roku volně odhlašovat.¹⁷³ Farář Matouš vyučoval náboženství nejen v Chotovinách, ale docházel pěšky i do dvou sousedních obcí. Zkoušky z náboženství musely děti skládat v zámecké chodbě.¹⁷⁴

S výukou náboženství začala později i Církev československá. Výnosem ministerstva školství a Národní osvěty z 15. září 1920, č. 542, bylo 1. září 1921 zavedeno na zdejší škole vyučování náboženství Církve československé.¹⁷⁵

Farář Matouš vypráví, že na jaře roku 1921 byla vypravena z Chotovin pouť s procesím do Klokot doprovázena hudbou. Účast věřících byla veliká z širokého okolí. Celou slavnost zhodnotil velice pozitivně s tím, že náboženské vědomí se opět utužilo.¹⁷⁶

Ztráta bohoslužebných prostor měla velmi nepříjemný dopad na pohřbívání v obci a P. Matouš musel tuto situaci urychleně vyřešit. V létě přijela do Chotovin cikánská kapela a usadila se na pokraji vesnice. Farář musel zaopatřit vdovu po kapelníkovi, který zde kdysi zemřel, a jeho žena si přála být po smrti pohřbena vedle svého manžela. Kaplička nad studánkou byla daleko a nosit rakev do zámecké kaple

---

¹⁷⁰ Tamtéž, s. 311.

¹⁷¹ Srov. tamtéž, s. 311.

¹⁷² Tamtéž, s. 311

¹⁷³ Srov. WEIS, M. *Výuka náboženství v letech 1899-1989 jako ukazatel vztahu státu a katolické církve se zřetelem na českobudějovickou diecézi*. Košice : Seminár sv. Karola Boromejského v Košiciach, 2007. ISBN 978-80-89138-81-4, s. 37.

¹⁷⁴ Tamtéž, s. 312

¹⁷⁵ Pamětní kniha obce Chotovin , s. 38.

¹⁷⁶ Srov. tamtéž, s. 312.

v prvním poschodí bylo prakticky nemožné. A právě v této době přišel P. Matouš na myšlenku, že by mohly být mše slouženy přímo na zámecké chodbě. Ale i toto řešení sebou přinášelo spoustu problémů. Před každou mší musel být oltář sestaven a poté znovu rozbourán.¹⁷⁷ „Bylo to nad lidské síly, opravdu jsem kolikrát nevěděl co počít. Kostelníka jsem neměl, a tak jsem sám všechno odřel.“¹⁷⁸

Mezitím pokračoval papírový boj o kostel. Příslušníci Církve československé dostali přípis z Okresní správy politické v Táboře ze dne 18. května 1921, č. 446, který byl zakončen výzvou, aby vrátili římskokatolický kostel s příslušenstvím zákonným zástupcům, římskokatolickému duchovnímu, při něm ustanovenému a to do 14 dnů od tohoto výměru.¹⁷⁹

Na počátku léta roku 1921 zmizel farář CČS Alois Janeš. Naposledy byl viděn v Chotovinách 14. června jak nastupuje do nočního vlaku se slečnou Klotyldou Jiráčkovou. Kolem tohoto náhlého odjezdu se vyrojilo spoustu legend a mýtů, které se staly vděčným námětem jak v regionálním, tak v národním tisku.¹⁸⁰

Co tomuto, tolik diskutovanému, odjezdu předcházelo? Jisté je, že farář Janeš změnil před svým odjezdem výrazně své chování. P. Matouš píše, že byl zasmušilý a nebyl ve své kůži. Zvykl si na to, že byl před rozkolem ve svém katolickém společenství velmi oblíben. Ale poměry se změnily. Náboženská obec CČS se potýkala s vnitřními problémy. Do čela rady starších se dostal obhroublý řezník Pech.¹⁸¹ Třenice o kostel a náboženská nesnášenlivost, to vše rozpolceného faráře trápilo. Nepřidaly mu ani pravidelné návštěvy přesvědčivé katoličky Klotyldy Jiráčkové z Českých Budějovic. Ta přemlouvala faráře k návratu do církve římskokatolické.¹⁸² „*Sám těžký neurastenik, (...) Zdálo se mi, že stojím nad troskami svých snů, své práce a že musím odejít, abych udělal místo síle nové a zdravé. Sám jsem odešel – zlomen na duši i na těle...*“¹⁸³ Rozhodl se náboženskou obec CČS v Chotovinách opustit. „*Odjel ke konzistoři*¹⁸⁴ v Českých Budějovic, kde se ubytoval v soukromém bytě a později dle vlastního svého svobodného rozhodnutím v klášteře¹⁸⁵ *Redemptoristů.*“¹⁸⁶ P. Matouš píše, že později

---

¹⁷⁷ Srov. Farní kronika, s. 313.

¹⁷⁸ Tamtéž, s. 313.

¹⁷⁹ Srov. tamtéž, s. 316.

¹⁸⁰ Srov. tamtéž, s. 316

¹⁸¹ Srov. tamtéž, s. 316 - 318.

¹⁸² Srov. tamtéž, s. 316 - 318.

¹⁸³ JANEŠ, A. Ve vlastní věci, *Český Zápas*, 10.2.1922, s. 2.

¹⁸⁴ biskupská konzistoř v Č. Budějovicích.

¹⁸⁵ To, jestli nebyl pan farář násilím odvečen a držen v klášteře, řešila i poslanecká sněmovna.

¹⁸⁶ Odpověď ministra vnitra a ministra spravedlnosti na interpelaci poslance A. Roudnického (...).

[cit. 10. února 2012] Dostupné na WWW: http://www.psp.cz/eknih/1920ns/ps/tisky/t2512_00.htm.

se farář Janeš zotavoval na Šumavě, posléze odmítl nabídku katolického duchovního správce v šumavské obci a odjel do Prahy. Po čase opět konvertoval zpět do Církve československé a ke konci svého života se stal v Praze oblíbeným kazatelem.¹⁸⁷

„Farář A. Janeš zmizel i se všemi klíči od kostela. Později klíče poslala biskupská konzistoř z Českých Budějovic do Tábora na Okresní politickou správu a ta vyslala do Chotovin komisaře Kvasničku, aby kostel vrátil patronu Nádhernému a faráři Matoušovi. To způsobilo bouři nevole v řadách „čechoslováků“. Nepodařilo se nic sepsat. Úředník odjel a kostel zůstal v držení církve československé.“¹⁸⁸

Na římskokatolickou faru byl přidělen kaplan Pour, což P. Matouš s radostí přivítal. Za faráře Janeše nastoupil do náboženské obce CČS farář Pecháček, ale brzy na to ho vystřídal nový farář F. Rabiška.¹⁸⁹

3.3 Pokračování sporu o kostel v letech 1922-1924

3.3.1 Události ve světle římskokatolické Farní kroniky

Z Farní kroniky se lze dočíst, že katolíci již patnáct měsíců trpělivě čekali, až jim bude kostel vrácen. Ten byl sice „papírově“ v jejich vlastnictví, ale „prakticky“ byl v držení československých. Během této doby putovala do Prahy na příslušné ministerstvo jedna deputace za druhou. Čekalo se na zákony, které by upravily spoluužívání kostela církví římskokatolickou i československou. Prozatím byl kostel 7. června 1922 zapečetěn. P. Matouš vypravuje, jak celá událost probíhala. „Čechoslováci“ se shromáždili z širokého okolí před kostelem, bylo jich na dva tisíce a provázel je hlomoz a křik. Byl na faře sám, protože farníci se právě vraceli z poutě na Sv. Horu. Šli průvodem z lesa ke kostelu a českoslovenští jim nakonec ustoupili z cesty, aby mohli kolem nich v klidu projít. Ale úřady nekonaly, četnictvo bylo k dispozici a též nekonalo. Po čtyřech dnech vnikli českoslovenští do kostela násilím. Sundali pečetě, na věž vyvěsili červenobílý prapor a na kostel namalovali kalich.¹⁹⁰

---

¹⁸⁷ Farní kronika, s. 360.

¹⁸⁸ Pamětní kniha obce Chotovin, s. 40 – 41.

¹⁸⁹ Srov.tamtéž, s. 321.

¹⁹⁰ Srov.tamtéž, s. 343.

Farář Matouš byl přesvědčen, že tehdy napětí vrcholilo. Sám zažíval nejednu horkou chvíli. Cestou na vlak ho doprovázely nenávistné pohledy „čechoslováků“ a on s obavami sledoval, jak pevně třímali klacky a sekery pro výstrahu. Byl rád, že vlak neměl zpoždění a pořádně si oddechl, když se vlak rozjel a dostal se z jejich dosahu.¹⁹¹

Farář Matouš se domníval, že velmi poklesla autorita v zavedení pořádku. V další deputaci, kterou poslal na ministerstvo do Prahy se¹⁹² „dovolává českých sedláků katolíků, jejichž život je hluboce proniknut vědomím národní samostatnosti české.“¹⁹³ V tomto období byl u soudu jako doma, buď jako svědek, jako žalující nebo jako obžalovaný. Ale odsouzen nebyl nikdy. Většinou šlo o spory kvůli nactiutrhání nebo kolem událostí spojených s násilným otevřením kostela.¹⁹⁴

Bohoslužby pokračovaly opět v zámecké chodbě. „Posílilo nás to, ale ve vzduchu neustále visela otázka: ‚Kdy dostaneme kostel?‘“¹⁹⁵

O adventu intenzivně nacvičoval kostelní sbor. P. Matouš se domníval, že v tomto směru bývali hodně zaostalí. Ale od té doby co byl do Chotovin přidělen nový kaplan Pour¹⁹⁶ a přivezl sebou harmonium, viditelně se zlepšili.¹⁹⁷

Dobrou zprávou bylo, že začátkem února 1923 začal vycházet katolický týdeník *Táborsko*.¹⁹⁸ „Co bylo lži pomluv, útoků a my jsme se nemohli nikde bránit! (...) Po tom volal tento kraj už několik let.“¹⁹⁹ Blížily se volby a z Farní kroniky se dozvídáme, že v obci Chotoviny nebyla strana lidová nikdy založena a to ani před válkou. Až panu kaplanu Pourovi se podařilo lidovou stranu v obci založit.²⁰⁰

P. Matouš byl realista, věděl, že toto rozhodnutí posílí vliv katolíků v obci a tím i naději na vrácení kostela.

V březnu se konaly v Chotovinách obecní volby a lidová strana získala z 15 hlasů 5.²⁰¹ „Už pro tyto volby – mělo by se hledět na práva a ‚pravdy‘ – musí být kostel

---

¹⁹¹ Srov. Farní kronika, s. 346.

¹⁹² Srov. tamtéž, s. 349.

¹⁹³ Tamtéž, s. 349.

¹⁹⁴ Srov. Tamtéž, s. 349.

¹⁹⁵ Tamtéž, s. 355.

¹⁹⁶ Kaplan Pour byl přidělen na farnost na už podzim roku 1921.

¹⁹⁷ Srov. tamtéž, s. 356.

¹⁹⁸ Srov. tamtéž, s. 356.

¹⁹⁹ Tamtéž, s. 358.

²⁰⁰ Srov. tamtéž, s. 359.

²⁰¹ Srov. Farní kronika, s. 359.

*kostel katolíkům vrácen.*²⁰² Týdeník *Lid*²⁰³ přinesl nadšený článek: „Úspěch na Horké půdě.“²⁰⁴ „*Katolíkům chotovinským patří plné uznání a čest, že se dovedli postavit proti rozvratným v obci.*“²⁰⁵ Volby do místní obce přinesly lidové straně také celou třetinu hlasů²⁰⁶.

P. Matouš se domníval, že volby v Chotovínách překvapily nejen katolíky, ale i „čechoslováky“ a od té doby zaznamenal jejich ústup. Další zásadní zlom nastal, když se Církev československá v Chotovínách rozhodla, že si postaví svůj Husův sbor a zažádala o stání subvence. Prozatím museli českoslovenští za každou bohoslužbu v kostele sv. Petra a Pavla zaplatit pokutu ve výši 200 korun.²⁰⁷

P. Matouš dostal svolení od biskupa, aby mohl faře upravit sál na kapličku a mohly se tak zde konat křtiny, oddávat, zpovídat a ukládat zde eucharistii.²⁰⁸

Přes všechny spory kolem kostela chodili katolíci pravidelně na bohoslužby, slavili svátky a náboženská obec žila zdánlivě poklidným životem.

Významnou událostí pro katolíky bylo, že se každý rok vypravilo z Chotovin poutní procesí na Sv. Horu. Pravidelná pouť sv. Petra a Pavla se konala opět u kapličky nad studánkou a kázání měl kaplan Pour. Procesí přišlo ze dvou sousedních osad. V neděli šla pouť do Klokot.²⁰⁹

Na podzim roku 1923 byl pan kaplan Pour přeložen do Chýnova, protože tam místní farář konvertoval k Církvi československé.²¹⁰ P. Matouše poznamenal, že to byla pro něho velmi nepříjemná zpráva.²¹¹ „*Zůstal jsem opět sám.*“²¹² Navíc začal nový školní rok a bylo pro něj hodně namáhavé, že musel sám chodit pěšky do škol v Jeníčkově Lhotě a v Sudoměřicích vyučovat zde náboženství. Ale harmonium zůstalo na faře i po odchodu pana kaplana, který jim ho daroval. A tak všechny adventní dny proběhly se všemi svátečními písněmi, opět na zámecké chodbě jako v letech minulých.²¹³

---

²⁰² Farní kronika, s. 359 - 360.

²⁰³ Ze dne 29.3. 1922.

²⁰⁴ Srov. Farní kronika, s. 360.

²⁰⁵ Farní kronika, s. 360.

²⁰⁶ Srov. tamtéž, s. 360

²⁰⁷ Srov. tamtéž, s. 365.

²⁰⁸ Srov. tamtéž, s. 365.

²⁰⁹ Srov. tamtéž, s. 365.

²¹⁰ Srov. tamtéž, s. 366.

²¹¹ Srov. tamtéž, s. 367.

²¹² Tamtéž, s. 367.

²¹³ Srov. tamtéž s. 367.

Farní kronika vypráví, že nový rok 1924 byl plný naděje. Po všech těch deputacích přišel přípis od Okresní politické správy v Táboře ze dne 8.2. 1924, č. 6875, že se kostel v Chotovinách vrací římskokatolické církvi. Rada starších Církve československé měla kostel vrátit do 8 dnů. Českoslovenští se ještě proti exekuci odvolali, ale nebylo jim vyhověno a za porušení nařízení jim hrozila pokuta už ve výši 1000 až 2000 korun.

Farní kronika nám poskytuje informace, že dne 16. 3. 1924 převzal P. Matouš inventář v přítomnosti kostelníka a začal konat přípravy na nedělní mši svatou. Za svolení pana biskupa a za asistence kaplana Poura byl kostel znovu vysvěcen. Nato se uspořádala slavnostní mše.²¹⁴ „*Lidé plakali, když viděli svoje místečko, na které byli zvyklí a na dlouhou dobu je opustili. (...) Jak nám je ten kostelíček milý. (...) Kostel byl vydán bez jediné kapky krve!*“²¹⁵

„Čechoslováci“ dostali místnost ve škole a připravovali si plán na stavbu kostela. O stavbě sboru se mezi katolíky tvrdilo, že je to práce mizerná a nevyniká ničím uměleckým. Spíš to ukazovalo na nějakou cementárnu či hangár, nežli na kostel. Slavnostní otevření se plánovalo na 28. 10. 1924.²¹⁶

Z *Farní kroniky* se dozvídáme, že náboženský život pokračoval v pořádání všech slavností. Byla uspořádána velkolepá slavnost Božího těla s průvodem. Přišlo procesí z pěti okolních osad²¹⁷. „*Lidí byla ohromná síla, (...) odpolední vlaky přivážely katolíky z Táborska.*“²¹⁸ Opět byla vypravena pouť do Klokot.²¹⁹

Farář Matouš je přesvědčen, že řady katolíků se zformovaly. Rada katolíků v Táboře uspořádala 31. srpna 1924 krajský sjezd katolického lidu a katolické mládeže spojený se cvičením. Průvod šel městem a mše svatá byla sloužena u sochy Panny Marie. Účast byla veliká, přestože jim počasí nepřálo.²²⁰ „*Nepřátelé uspořádali proti tábor a řečnili před okresní politickou správou.*“²²¹

Přestože byly bohoslužebné prostory na obou stranách vyřešeny, vnímaly se pořád obě náboženské obce jako „nepřátelé“.

---

²¹⁴ Srov. *Farní kronika*, s. 370.

²¹⁵ Tamtéž . s. 370.

²¹⁶ Srov. tamtéž, s. 372.

²¹⁷ Srov. tamtéž, s. 372.

²¹⁸ Tamtéž, s. 372.

²¹⁹ Tamtéž, s. 372.

²²⁰ Srov. tamtéž, s. 372.

²²¹ Tamtéž, s. 372.

Ve *Farní kronice* se dozvídáme, že v Církvi československé nastal velký zlom. Hlavní aktéři sporů o kostel pomalu mizeli ze scény, někteří zemřeli, jiní se odstěhovali.²²² „Boží mlýny melou pomalu, ale jistě.“²²³ zhodnotil celou situaci farář Matouš a vyjmenoval členy Církve československé, kteří v poslední době zemřeli. Zemřel i předák a velká opora CČS, hospodský Slunečko.²²⁴ „Mnoho se píše a mluví o exekucích, které vykonal Ferdinand nad katolíky po bitvě na Bílé hoře, ale na Chotovinsku konala exekuci nad sektáři sama ruka Boží“.²²⁵ Z osady se odstěhoval po 25 letech i hlavní předák a kronikář Církve československé, řídicí učitel K. Weinzettel. To byla velká událost a P. Matouš byl přesvědčen, že jeho odchod byl požehnáním pro celou osadu. Učitelé sehráli v Chotovínách nejaktivnější roli v přesvědčování a agitaci nerozhodných katolíků. Jediný učitel na škole, pan Hoffman byl katolík a to musel být pro něho hotový očištěc.²²⁶

Tříletý spor o kostel skončil, ale rozdělení náboženské obce na dva tábory vytvářelo rivalitu i nadále a mezi řádky můžeme vyčíst, že řevnivost byla stále přítomná. Každá jedna církev slavila kromě Vánoc a Velikonoc i rozdílné svátky.

Někdy se nepokoje odrazily i v osobním životě osadníků. *Farní kronika* vypráví, že v jedné rodině vytáhl manžel na manželku dokonce nůž, když nechtěla přestoupit k nové církvi. Společenský život byl rovněž narušen. Tahanice vznikly na masopustním plese a neobešlo se to bez vzájemného osočování a nactiutrhání. Katolíci byli donuceni opustit sál. Později strana lidová pořádala svoje plesy.²²⁷

3.3.2 Pokračování sporu ve světle archivních pramenů Církve československé

Náboženská obec Církve československé si hledala své místo a snažila se ke katolické církvi vymezit. Byla to církev především národní a navazovala na husitskou tradici. Právě archivní pramen *Pořad bohoslužeb CČS* poskytuje cenné informace o odlišnosti při slavení některých svátků a různých výročí. Ty tvořily vždy pilíř

---

²²² Srov. Farní kronika, s. 346

²²³ Tamtéž, s. 346

²²⁴ Tamtéž, s. 376.

²²⁵ Tamtéž, s. 376.

²²⁶ Srov., tamtéž, s. 378.

²²⁷ Tamtéž, s. 346- 369.

náboženského života. Mezi řádky můžeme vyčíst, jaká panovala v Církvi československé atmosféra a že se potýkala i s problémy uvnitř náboženské obce.

Farář Rabiška²²⁸ nabádal farníky, aby všichni poctivě zpívali písně a neodcházeli z kostela. Ujišťoval je, že mají písně krásné a zpěvné na rozdíl od „římských“, a tak by si toho měli vážit.²²⁹

Z *Pořadu bohoslužeb* se dozvídáme, že od začátku roku 1923 byli českoslovenští nuceni upustit od konání rorátů, protože museli zaplatit za každou bohoslužbu pokutu 200 korun,²³⁰ od okresní politické správy.²³¹

Dozvídáme se také, že Církev československá zrušila svátek sv. Jana Nepomuckého.²³² Nazývala ho „svátek lži“,²³³ Zrušeny byly i tři svátky mariánské: 2. února, 25. března a 8. září.²³⁴ Českoslovenští pravidelně pořádali slavnost k výročí smrti²³⁵ Jana Amose Komenského, posledního biskupa Jednoty českobratrské²³⁶.

Farář Rabiška²³⁷ apeloval na své farníky, aby mezi sebou netrpěli pomlvy a neztrpčovali si život navzájem, zároveň děkoval všem, kteří mu důvěřovali a měli ho rádi.²³⁸ Žádal také své farníky, aby nekupovalo regionální tisk *Táborsko*, který založila lidová strana, protože byl přesvědčen, že tyto noviny surovým a lživým způsobem napadaly Církev československou i přední funkcionáře a tropily si z nich výsměch. Podivoval se nad tím,²³⁹ „že bylo tak málo lásky a pravdy v ústech patentovaných hlasatelů Kristova učení“²⁴⁰ a žádal, aby po vzoru Táborských tento tisk nikdo nekupoval, protože nevšímavost katolíkům nejvíce ublíží.²⁴¹

---

²²⁸ Koncem roku 1922.

²²⁹ Srov. Pořad bohoslužeb CČS, č. 1, s. 106.

²³⁰ Tyto pokuty platili od 11. 7. 1922.

²³¹ Srov. Pořad bohoslužeb, č. 1, nesig.

²³² Sv. Jan Nepomucký byl katolický reformátor.

²³³ Srov. Pořad bohoslužeb, č. 1, s. 69.

²³⁴ Srov. KADLEC J. *Přehled českých církevních dějin*, 2, s. 243.

²³⁵ Den 12. 11.

²³⁶ Srov. Pořad bohoslužeb, č. 1, s. 116.

²³⁷ V Chotovinách slouží od roku 1921 do roku 1928

²³⁸ Srov. Pořad bohoslužeb, s. 116.

²³⁹ Srov. tamtéž, s. 105.

²⁴⁰ Pořad bohoslužeb, s. 133.

²⁴¹ Srov. Pořad bohoslužeb, č. 1, s. 132 – 134.

V náboženské obci CČS v Českých Budějovicích proběhlo v srpnu 1924 slavnostní otevření Husova sboru.²⁴² Tato významná událost připadla v Chotovínách na 26. říjen, českoslovenští konečně otvírali svůj vlastní sbor. *Pořad bohoslužeb* nám poskytuje podrobné informace, jak oslava probíhala.

Všechny školní děti ze všech přilehlých obcí se shromáždily v 9 hodin před školou, dívky byly ustrojené jako družičky. Odtud šly s ostatními hosty na letní cvičiště „Sokola“. Z Prahy a okolí mezitím přijížděli hosté vlakem. Na cvičišti zazněl chorál národa českého, potom významní hosté pronesli slavnostní projevy a zpěváci zazpívali závěrečný chorál „Kdož sú Boží bojovníci“. Následoval průvod doprovázený hudbou a písněmi k Husovu sboru. Žačka z páté třídy přednesla krátký projev před patriarchou dr. Farským a předala mu klíče od sboru, ten byl slavnostně otevřen. První bohoslužby vykonal dr. K. Farský. Odpoledne proběhla za velké účasti lidová veselice.²⁴³ Farář Rabiška se obával: „*Prosím, abyste cizím hostům ukázali vyspělost a ukázněnost*“²⁴⁴.

V období brzy po založení náboženské obce CČS se věnovalo hodně prostoru sbírkám a sociální pomoci chudým. Lidé byli vyzýváni, aby přinášeli brambory, ovoce i šatstvo. Hledaly se rodiny, které by si vzaly na prázdniny děti v tíživé životní situaci. Později se však výzvy k dobročinnosti vytrácejí.²⁴⁵

3.4 Náboženský život v letech 1925 – 1937

3.4.1 Události ve světle římskokatolické Farní kroniky

Celá dvacátá léta nesla římskokatolická církev důsledky neblahého vlivu hierarchie a pocítovala je velmi negativně. V třicátých letech se již poměry podstatně zlepšily a náboženský život se prohloubil. V roce 1935 se katolický lid a mládež sešli ve velkém počtu na katolickém sjezdu v Praze. Tuto významnou událost přijala kladně i široká veřejnost.²⁴⁶

V tomto období se i v Chotovínách náboženský život stabilizoval. Farní kronikář P. Matouš popisuje pravidelné bohoslužby a slavnosti. Na jaře se vydal průvod

---

²⁴² Srov. *Pořad bohoslužeb*, č.1, nesig.

²⁴³ Srov. *Pořad bohoslužeb*, č.1, nesig.

²⁴⁴ Tamtéž, nesig.

²⁴⁵ Srov. tamtéž, s. 1- 10.

²⁴⁶ Srov. KADLEC J. *Přehled českých církevních dějin*, s. 243.

na Sv. Horu, tentokrát s farářem Felixem. Poté byl vypraven poutní průvod do Klokot a chotovinští farníci se v Táboře přidali k průvodu tábořskému. Pout' na sv. Petra a Pavla se velmi vydařila, kázání měl opět farář Felix z Borotína. Zpívání a mši svatou sloužil P. Julián Slivko z Tábora.²⁴⁷

Farář Matouš se snažil zkvalitnit a obohatit náboženský život. Pořádal společné akce s náboženskou obcí v Táboře. Také si zval častěji faráře ze sousedních farností na slavnosti. Bohoslužby se mohly slavit v kostele a to hrálo také důležitou roli.

Obec Chotoviny uspořádala v roce 1925 velkou hospodářskou výstavu dobytka. Naposledy zde byla konána v roce 1847. Zdá se, že na uspořádání výstavy dobytka se obec dokázala domluvit i přes všechny náboženské spory.²⁴⁸

Hned na počátku roku 1926 se přistěhoval do Chotovin nový řídící učitel Emanuel Jech. Jeho příchod byl katolíky očekáván s velkými nadějemi. Byl to řídící sice bez konfese, ale podle informací byl spravedlivý a na škole chtěl mít pořádek.²⁴⁹

Součástí náboženského života je také dostupnost katolického tisku a v tomto směru se situace rok od roku zlepšovala.

V Chotovinách se odebíral katolický tisk ve velkém počtu. *Táborský obzor*, měl přes 80 předplatitelů a rovněž i *Táborsko*. P. Matouš se domnívá, že příznivce si tyto noviny získávaly zvláště romány na pokračování. Byly vydávány i nové tituly *Neděle a Lid*.²⁵⁰

Významnou událost se uskutečnila v obci Liderovice a Radimovice, byla zde zasazena „Lípa slovanské vzájemnosti“ Zúčastnilo se tisíce lidí. Slavnostní projevy pronesl řídící Švehla z Tábora. Cyril Matouš se domníval,²⁵¹ „že katolický kněz je dobrý jen nahánět vodu některým pánům na mlýn. Jinak o něm nikdo slyšet nechce. Teprve, když je zle, kněze katolického najdou“²⁵² a slavnosti se nezúčastnil.

Chotovinský kostel sv. Petra a Pavla, přišel o tři zvony v první světové válce. Byly rekvírovány. P. Matouš vyslyšel prosby farníků po zřízení nových zvonů. Na první neděli postní vyhlásil v kostele uspořádání veřejné sbírky. Výzva se v obci setkala s velkým porozuměním. Obec měla nést polovinu nákladů. Sběrka byla ukončena během

---

²⁴⁷ Srov. Farní kronika, s. 380.

²⁴⁸ Tamtéž, s. 379.

²⁴⁹ Tamtéž, s. 379.

²⁵⁰ Tamtéž, s. 379.

²⁵¹ Farní kronika, s. 382.

²⁵² Tamtéž, s. 381.

za neuvěřitelných 14 dnů a vybralo se 8 193 korun. P. Matouš sepsal objednávku s patronem kostela.²⁵³

Ve farním lese byla pěkná křížová cesta. Farář Matouš dal opravit sloupy a dal vymalovat nové obrázky podle starých, které jsou na faře. To ocenili zvláště navracející se farníci z poutí, kteří tudy procházeli.²⁵⁴

Na sv.Petra a Pavla se uskutečnilo slavné posvěcení. Přišlo hodně lidí, i přesto, že se sušilo seno na loukách a to i v neděli.²⁵⁵ Jako každý rok se slavila velká pout', která se náramně vydařila. Přišlo i několik procesí do obce a kázání měl farář Godhard Felix. P. Matouš vypráví, že jako každý rok bylo vypraveno procesí do Klokot. Poutníky překvapil prudký a silný déšť a po zatopených cestách plavaly kupky sena. Ještě dlouho se říkalo, že v Jordáně je několik set tun sena.²⁵⁶

Pro náboženskou obec v Chotovínách nastala významná událost, v srpnu roku 1926 se konala velkolepá slavnost svěcení nových zvonů. Zúčastnili se lidé i ze sousedního Táborska. Pozváni byli všichni duchovní z okolí. Biskup Šimon Bárta byl churav, a tak přijel děkan z Kardašovi Řečice a dalších šest kněží. Dlouhý slavnostní průvod s družičkami šel zvolna osadou. Hasičský vůz s naloženými zvony táhly dva páry koní. P. Cyril Matouš pronesl u kostela dlouhou řeč. Zmínil se o dlouhé historii kostela a jeho zvonech, které se třikrát měnily. Když skončily i další proslovy, P. Matouš pronesl žehnání a za přítomnosti velkého počtu diváků byly zvony v několika minutách vytaženy na věž kostela za doprovodu hudby, která hrála českou a slovenskou hymnu. Ve dvě hodiny odpoledne se zvony slavnostně rozezněly.²⁵⁷ „*Lidé vycházeli z příbytku a nemohli se nasytit poslechem nových zvonů. Srdce všech věrných katolíků zachvívalo se radostí, když opět slyšeli radostný a velebný hlahol zvonů, kterého tak dlouho neslyšeli.(...) První zvonění patřilo těm, kteří za války kdesi daleko padli.*“²⁵⁸ Největší zvon nesl nápis „Za náboženských bouří na Chotovinsku (...)“ Tento největší zvon uhradil patron E. Nádherný, daroval částku 4.800 korun. Zvon vážil 308 kg. Další dva zvony byly menší. Na jednom byl obraz sv. Václava a na druhém obraz sv. Petra a Pavla. Před svěcením dal patron celý kostel obílit a opravit. Zvláště věž byla důkladně opravena.²⁵⁹

---

²⁵³ Srov. Farní kronika , s. 382.

²⁵⁴ Srov. tamtéž, s. 383

²⁵⁵ Tamtéž, s. 383.

²⁵⁶ Tamtéž, s. 384.

²⁵⁷ Srov. tamtéž, s. 365 – 368.

²⁵⁸ Srov. tamtéž, s. 368.

²⁵⁹ Srov. Farní kronika, s. 389 – 390.

Ve *Farní kronice* se píše, že náboženská obec uspořádala své obvyklé slavnosti. Začátkem června 1927 byly zasazeny dvě lípy k 77. narozeninám T.G.M., oslavnou mši i kázání měl P. J. Novák z Klokot.²⁶⁰

Poprvé po rozkolu je v katolické *Farní kronice* zmínka o slavnosti na počest T. G. Masaryka, ten oslavovali pravidelně jen českoslovenští.

Vykonali i červencovou pouť do Klokot a poutníci se tentokrát vraceli domů po křížové cestě a po požehnání.²⁶¹

V červenci byl vysvěcen obraz Panny Marie v kapli nad studánkou. Průvod s družičkami byl vypraven z kostela sv. Petra a Pavla, v kapli měl mši P. Matouš a večer promluvu, kde vysvětlil historii poutní svatyňky. V září se uskutečnil tábor katolického lidu.²⁶²

O prázdninách odešel z obce po 26 letech učitel Vejvoda, další velká opora Církve československé. Byl prvním předsedou rady starších a hlavním svědkem mnohých katolíků do Církve československé. Byl členem pověstné trojice „tří králů“, Weinzettel, Jahoda, Vejvoda.²⁶³

P. Matouš vypravuje, jak bylo pro něho namáhavé chodit pěšky mezi vesnicemi od školy ke škole. Našlapal desítky kilometrů, a tak si chtěl pořídit koníka, kočárek a saně. Nakonec se rozhodl pro automobil. Vůz stál 35 000 korun. P. Matouš vypravuje, že ho učil řídit zámecký řidič. Ale učil se obtížně a brzy byl fyzicky i psychicky vyčerpán, nicméně auto si koupil na začátku srpna a v září už jezdil. Záhy na to měl nehodu na křižovatce. Auto bylo pojízdné, ale farář Matouš byl potlučen. Měl štěstí na hodné lidi a tak ho oprava stála jen 600 korun.²⁶⁴

Další důležitou součástí náboženského života byly tehdy ochotnické spolky. Vznikl i v náboženské obci katolíků. Opět pozitivní aspekt vzájemného triumfování.

V Chotovinách působil ochotnický spolek již od roku 1882,²⁶⁵ ale P. Matouš se domníval, že stal od náboženského rozvratu tribunem Církve československé. Zvláště řídící Konrád Weinzettel vybíral představení, která byla zaměřena proti katolíkům, buď přímo nebo nepřímo. Hráli často *Kostnické plameny*, *Mistr Jan Hus*, *Pro kalich Páně*.

---

²⁶⁰ Srov. *Farní kronika*, s. 390.

²⁶¹ Tamtéž, s. 390.

²⁶² Srov. tamtéž, s. 392.

²⁶³ Tamtéž, s. 393

²⁶⁴ Srov. tamtéž, s. 393 – 394.

²⁶⁵ Pamětní kniha obce Chotovin, s. 14.

Na tato představení lákali mládež zadarmo. Katolíci proti tomu byli bezmocní. Proto se P. Matouš rozhodl založit Skupinu katolické mládeže. Ale začátky byly opravdu těžké. Mládež velký zájem neprojevovala, neměli ani tvůrce, a tak se zpočátku proti ochotnickému spolku nemohli vůbec prosadit. Přesto P. Matouš vytrval a divadlo uskutečnil. Začátky²⁶⁶ byly skrovné, ale časem se dílo podařilo. Už při desetiletém výročí oslav Československé republiky sehrála Skupina katolické mládeže tři velice zdařilá představení. Mezitím začal mít problémy chotovinský ochotnický spolek a hrál stále méně představení a zaměřoval se jen na hry s malým počtem herců.²⁶⁷

Vypadá to, že se vzájemné triumfování přeneslo na prkna, která znamenají svět.

V roce 1928 odešel další představitel Církve československé farář Rabiška. Dlouhý spor, který se vlekl mezi členy CČS a jejich farářem, byl ukončen odchodem faráře do Tábora.²⁶⁸ P. Matouš k tomu napsal: „*Příčina odchodu jsou klepy, ženské nemohou se snést mezi sebou, jedna druhé závidí, z toho povstává neláska a nepřátelství. A výsledek? Farář jako nějaká děvečka dostává výpověď a jde.*“²⁶⁹ V květnu se přistěhoval nový farář Jaroslav Böhm.

Ve *Farní kronice* se píše, že se uskutečnily slavnosti Vzkříšení Páně a Boží tělo. Průvod, který šel kolem fary, doprovázela hudba. Každoročně vypravovaná pouť do Klokot se pro malou účast tentokrát nekonala.²⁷⁰

V říjnu 1928 byly konány volby obecní rady. Za starostu byl zvolen farář Cyril Matouš, což vzbudilo u druhých stran zděšení, že Chotoviny mají za starostu faráře a ještě k tomu římsko-katolického. Na kandidátce byl až na šestém místě, jenom do počtu.²⁷¹ „*Mnoho práce, starostí, potu a nepřátelství vynese mi tento úřad. Mám však zato, že to je Boží vůle, jinak si ani své zvolení vyložit nemohu.*“²⁷²

Farář Cyril Matouš byl požehnáním pro náboženskou obec. Vždy jednal s klidem a rozvahou a jeho volba na místo starosty svědčí o tom, že měl v osadě přirozenou autoritu a to i přes náboženský rozkol.

Na výročí oslav Československé republiky byla uspořádána velká oslava s průvodem k soše Svobody, kde měl P. Matouš promluvu. Zmínil zásluhy legionářů

²⁶⁶ Datum založení Skupiny katolické mládeže je 14. 12. 1924.

²⁶⁷ Srov. *Farní kronika*, s.395.

²⁶⁸ Tamtéž, s. 398.

²⁶⁹ Tamtéž, s. 398.

²⁷⁰ Srov. tamtéž, s. 398.

²⁷¹ Srov. tamtéž, s. 399.

²⁷² Tamtéž, s. 399.

a pomodlil se modlitbou za vlast. Nakonec zazněly obě státní hymny. Odtud šel průvod ke kostelu, kde byla slavnost ukončena hymnem Te Deum.²⁷³

Farář Matouš popisuje v kronice také oficiální oslavu státního svátku, kterou pořádali jako obyčejně pokrokové spolky, legionáři, hasiči a Církev československá společně. Průvod vyšel od statku pana starosty, v jeho čele byly neseny prapory Církve československé. U sochy svobody měl oslavnou řeč učitel Lískovec z Tábora. Byla „stejná“ jako u jiných řečníků, kteří tu předtím od roku 1921 mluvili, protikatolická.²⁷⁴ „Hubu má takový řečník plnou humanity, rovnosti, bratrství, ale jak se trochu zapomene, hned je proti Římu. ‚Řím musí být souzen a odsouzen‘.“²⁷⁵

Zde je cenná informace, jak neutěšené vztahy panovaly mezi církvemi. Oslavy a poutě se pořádaly zvlášť a svátky se držely víceméně rozdílné.

V roce 1929 byla zima zvlášť krutá a farář Matouš popisuje, jak bylo nebezpečné vydávat se na cestu autem. Vlaky měly hodinové zpoždění. V kostele panovala tuhá zima. Voda z konvičky netekla a kostelník ji musel před přijímáním nahřívát. P. Matouš musel obléci pod albu kožich, který si koupil od železničáře, a i tak mu byla zima.²⁷⁶ „Přece mne Pán Bůh sílí, ani jednu mši jsem nevynechal. Lidí chodí do kostela málo.“²⁷⁷ Na Hromnice pořádala strana lidová svůj první ples.²⁷⁸

Významná událost byla pro farnost, když jí koncem února navštívil pan biskup Šimon Bárta. Konal zde generální kanonickou vizitaci. Panu biskupovi se v Chotovinách líbilo, byl se vším spokojen, a tak jmenoval P. Matouše děkanem. Poutí byla měla ma u účast, protože se kryla s²⁷⁹ biřmováním.²⁸⁰

V červenci se konaly velké slavnosti k výročí úmrtí sv. Václava. Katolická farnost uspořádala průvod k soše Svobody, kde měl P. Matouš proslov, děti přednášely básně a na závěr se zpívaly státní hymny. Slavnost pořádali i českoslovenští a slavili ji svým způsobem druhý den. P. Matouš se domníval, že českoslovenští měli příležitost ke štvanicím a jinak nic jiného neukázali.²⁸¹

---

²⁷³ Srov. Farní kronika, s. 402.

²⁷⁴ Srov. tamtéž, s. 402.

²⁷⁵ Tamtéž, s. 402.

²⁷⁶ Srov. tamtéž, s. 403.

²⁷⁷ Tamtéž, s. 403.

²⁷⁸ Srov. tamtéž, s. 403.

²⁷⁹ Dne 23.6. bylo biřmováno 188 biřmovanců. Kniha (FÚ Chotoviny) matrika biřmovaných, nesig., SOKA Tábor.

²⁸⁰ Srov. Farní kronika, s. 405.

²⁸¹ Srov. Farní kronika, s. 406-407.

Oslavy a svátky byly narušeny náboženskou nesnášenlivostí.

P. Matouš stále neměl kaplana a vyučoval náboženství v sousedních školách sám, proto byl moc rád, že ho auto Tatra ještě nezklamalo.²⁸²

Svátek sv. Jana Nepomuckého byl zrušen a tento svátek připadl na pracovní den. Katolíci nemohli uspořádat průvod. A tak se v oktávu svatojánském konala pobožnost u sochy sv. Jana vždy navečer. Mše se slavila v kostele sv. Petra a Pavla.²⁸³

Kronikář zaznamenal, že se v 1929 narodilo v katolické obci 17 dětí.²⁸⁴

Začátkem třicátých let nám kronika žádné informace o náboženském životě v obci neposkytla.²⁸⁵

V dalších letech nám *Farní kronika* příliš informací neposkytuje. P. Matouš se věnoval pouze divadelní činnosti Skupiny katolické mládeže, tato činnost ho zřejmě hodně zajímala. Katolická skupina hrála drobné jednoaktovky s kuplety. O Vánocích se hrála Loutkářova Hanička.²⁸⁶

V roce 1934 zaznamenal kronikář, že se narodilo 31 dětí a oddáno bylo 13 manželských párů.²⁸⁷

Ve Farní kronice se dozvídáme, že ve dnech 25. 6. – 5. 7. roku 1935 se konal v Praze celostátní sjezd katolíků za ohromného nadšení věřících. Sjezd navštívil papežský legát Jan Vlodyca. P. Matouš je přesvědčen, že mše svatá na stadionu a pobožnost na Václavském náměstí nemá v našich dějinách obdoby. Sjezdu se zúčastnilo půl milionu lidí. Chotovinská farnost byla na sjezdu v Praze zastoupena velkým počtem účastníků, přestože byla v těchto dnech hlavní pouť.²⁸⁸

O prázdninách jela farnost na dvoudenní výlet na Slovensko, výlet se vydařil.²⁸⁹

P. Matouš byl jmenován administrátorem v Borotíně.²⁹⁰ „*Jenom pánu Bohu mohu děkovat, že to dobře skončilo. Kdo zná cestu z Chotovin do Borotína, nevěřil by,*

---

²⁸² Srov. Farní kronika, s. 408.

²⁸³ Srov. tamtéž, s. 409.

²⁸⁴ Srov. tamtéž, s. 409.

²⁸⁵ Ve Farní kronice jsou vypsány všechny domy, objekty a obyvatelé a historie starých zvonů.

²⁸⁶ Srov. tamtéž, s. 512.

²⁸⁷ Srov. tamtéž, s. 512.

²⁸⁸ Srov. tamtéž, s. 512.

²⁸⁹ Srov. tamtéž, s. 513.

²⁹⁰ Od 1. července 1935 do 6. března 1936.

že je možné celou zimu jezdit na bohoslužby a vždy včas. Nikdy jsem nic nezmeškal. (...) Můj vozík nikdy mě nikdy nesehal.“²⁹¹

Na Květnou neděli se hrály *Pašije*. Solové party zpívali muži a děvčata pak sbory. V roce 1935 sehrála Skupina katolické mládeže 8 představení. Hra *Na poušti* se sehrála v přírodě. P. Matouš napsal, že v letošním roce nesehrála Skupina katolické mládeže žádné výpravné hry, protože byly všechny peníze vyčerpány pro členky skupiny na katolický sjezd do Prahy. Hrály se jednoduché veselohry.²⁹² „*Tři kusy byly poučné a zanechaly v posluchačích dobro a krásu.*“²⁹³

V roce 1935 se narodilo celkem 32 dětí, bylo oddáno 16 párů snoubenců.²⁹⁴

I v dalším roce skupina katolické mládeže nezahálela.

Ke cti svaté Anežky hrála skupina katolické mládeže hru *Princezna* o jejím životě. Hra se velice líbila. Na svátek matek se hrála hra *Srdce matčino*. P. Matouš se domnívá, že hra měla nejen velký úspěch, ale i morální význam.²⁹⁵

V Chotovinách byl vybudován nový komunální hřbitov.²⁹⁶ Začalo se pohřbívat na Zelený čtvrtek v roce 1937. P. Matouš vzpomíná, že od té doby, co se stal Melich starostou, řešila se stavba komunálního hřbitova. Domníval se, že je starosta Melich stížen slavomamem a vymýšlel si nové věci, jen aby se proslavil. Šířil výmysly, jaké má patron E. Nádherný velké zisky ze hřbitova a obec bude mít zisky ještě větší, protože až bude nový komunální hřbitov postaven, katolický hřbitov se uzavře. P. Matouš upozornil na toto nebezpečí patrona, protože zdejší farář CČS Macháček byl na okresním úřadě radou. S výsledkem jednání byl farář Matouš spokojen, protože katolický hřbitov zůstal otevřen.²⁹⁷

Tato informace ukazuje, jak se náboženské spory přesunuly i na obecní úřad a zbytečné přetahování o kompetence zadlužilo obec²⁹⁸ na několik desítek let.

To, že informace ve *Farní kronice* jsou ve třicátých letech opravdu skrovné, svědčí o tom, že život v katolickém společenství plynul bez zvláštních událostí

---

²⁹¹ Farní kronika, s. 513.

²⁹² Srov. tamtéž, s. 517.

²⁹³ Tamtéž, s. 517.

²⁹⁴ Srov. tamtéž, s. 520.

²⁹⁵ Srov. tamtéž, s. 520.

²⁹⁶ Stál 100 000 korun..

²⁹⁷ Tamtéž, s. 522.

²⁹⁸ Půjčka byla splatná 50 let. Srov. Pamětní kniha Chotovin, s. 68.

dál. Soutěživost, která panovala mezi dvěma ochotnickými spolky, zřejmě ztratila „náboženské zabarvení“. Řídící K. Weinzettel, který spolkové ochotníky zásoboval, podle P. Matouše, „štvavými kousky“ se odstěhoval. Skupina katolické mládeže četností svých představení zcela předstihla spolkové ochotníky.²⁹⁹ Náboženský život dostal další rozměr. Jednota obce však byla minulostí.

V závěru, se dozvídáme cenné informace o osobních zálibách P. Matouše. Měl praktický zájem o zemědělství, pěstoval brambory i obilí a s velkým zaujetím sledoval přírodu kolem sebe.³⁰⁰

Závěrečné požehnání P. Matouše: „*Budoucím čtenářům této knihy, duchovním správcům osady chotovinské (katolíkům) a jejich pastoraci žehnej Bůh. Podepsán děkan Cyril Matouš*“³⁰¹

3.3.2 Události ve světle archivních pramenů Církve československé

V knize Pořad bohoslužeb CČS se dozvídáme, že v tomto období se otevíral jeden Husův sbor za druhým, a tak si farníci vzájemně opláceli návštěvy. Podle důrazného vyzývání pana faráře Rabišky k povinné účasti na oslavách to však vypadá, že nadšení polevovalo. Když se otevíral Husův sbor ve Vodňanech, farář se obracel hlavně na železniční zřízence a jejich rodiny, protože pro ně byla doprava na oslavu nejlevnější.³⁰²

Spolkový život a ochotnické aktivity byly v té době intenzivní. Každý svátek, výročí či oslavu doprovázela ochotnická představení, která byla tematicky zaměřená.

V dubnu pozvala náboženská obec CČS studenty tábořské reálky, aby uspořádali v Chotovínách uměleckou akademii a aby sehráli několik veseloher.³⁰³

Církev československá pořádala tábory lidu k uctění svátku práce pořádaného opět společně s osvětovým spolkem.³⁰⁴ Farář žádal farníky, aby se každý zúčastnil představení ochotnického spolku, který si zasloužil velkou podporu.³⁰⁵

---

²⁹⁹ Výčet činnosti všech spolků a korporací v obci přehledně mapuje Pamětní kniha obce Chotoviny.

³⁰⁰ Srov. Farní kronika, s. 522.

³⁰¹ Srov. tamtéž, s. 522.

³⁰² Srov. Pořad bohoslužeb, č. 2, s. 1 – 30.

³⁰³ Srov. Pořad bohoslužeb, č. 2, s. 1 - 30.

³⁰⁴ Srov. tamtéž, s. 1 - 30.

³⁰⁵ Srov. tamtéž, s. 1 - 30

Pan farář apeluje na své „ovečky“, aby neodcházeli z kostela, dokud není dozpívána celá píseň po mši. O slavnostech se zpívala národní hymna, a když farníci odcházeli uprostřed zpěvu, mohlo by náhodným návštěvníkům zdát, že je to neúcta ke státní hymně.³⁰⁶ Pan farář nepřál, aby farníci dělali mezi bohoslužbami hloučky před kostelem, protože by toho mohli využít nepřátelé československých k útokům, ...*“kdo nechce jít na mši, tomu bratrsky řekněte, aby se šel bavit jinač, buďte úzkostliví a opatrní“*.³⁰⁷

Přestože měli českoslovenští svobodnou, národní církev, přesto se jim nevyhnuly vnitřní problémy.

Jak slavila náboženská obec oblíbený svátek M. Jana Husa?

Farníci se seřadili u Husova sboru a šli průvodem do Jedlan, tam se světila kaplička k počest mistra Jana Husa, průvodem šli k Červenému Zahoří, kde se zapálila vatra na počest M. Jana Husa, opět za asistence všech pokrokových spolků a organizací.³⁰⁸

Po odvolání faráře Rabišky v roce 1928, údajně pro spory s farníky a vzájemné osočování a pomluvy, sloužil v Chotovinách nový farář. L. Böhm.³⁰⁹

Zhruba po dvou letech se i nad farářem Böhmem začaly stahovat mraky.

V kniha Pořad bohoslužeb nám poskytuje zajímavé informace. Pan farář se obhajuje před farníky a ujišťuje je, že se ničím neprovinil a žádal je o důvěru. Spory vznikly kvůli hospodaření ve sboru. Farníci psali do Prahy a žádali v nich jeho odvolání, což se ještě ten samý rok stalo, a byl vystřídán Bohumilem Macháčkem³¹⁰.

Náboženská obec CČS měla nemalé vnitřní problémy s dosazenými duchovními správci i po získání svého bohoslužebného prostoru, zatímco duchovní správce katolíků dokázal stmelit své farníky a stabilizovat náboženský život.

Začátkem března se každý rok oslavovaly narozeniny T.G.M. slavnostními bohoslužbami a většinou následoval tábor lidu u sochy Svobody a večer bylo představení ochotnického spolku s tematickým námětem „Pro kalich Páně“.

---

³⁰⁶ Srov. Farní kronika, s. 1- 30 .

³⁰⁷ Srov. tamtéž, s. 1 - 30.

³⁰⁸ Srov. tamtéž, nesig.

³⁰⁹ Srov. tamtéž, s. 405.

³¹⁰ Ten sloužil v Chotovinách do roku 1950.

Pro období konce třicátých let se zachovalo jen málo archivních pramenů. V *Pořadu bohoslužeb* jsou listy od roku 1930 do roku 1942 vyříznuty.

Pamětní kniha obce Chotovin poskytuje informace o tom, že Československá církev byla v těchto letech aktivní, alespoň co se týče stran oslav svátků a výročí. Pravidelně pořádali výročí narozenin T.G.M., M. Jana Husa a Jana Žižky. Vždy společně s místními spolky, s hasiči a se školou. Náboženská obec církve československé byla spjata s životem obce mnohem těsněji než náboženská obec církve katolické.

Zajímavé informace nám poskytuje výčet narozených dětí podle náboženského vyznání. Zatímco ve dvacátých letech měly v osadě převahu jednoznačně děti vyznání československého, už v roce 1933 se narodilo v osadě 6 dětí katolického vyznání a 4 čsl., poslední údaj z roku 1937 uvádí 5 dětí čsl. Vyznání a 7 katolického vyznání. Přesto se celostátně počet věřících CČS stále zvyšoval.³¹¹

Pátrala jsem v ÚAM CČSH Praha v regionálním tisku Stráž nad Táborem, ročníky 1930, 1935, 1936, 1937, 1938, kde měla obec Chotoviny pravidelnou rubriku. Našla jsem zde upoutávky spolkových a školních akcí, ohlášky bohoslužeb, svatby a pohřby. Nic neobvyklého.

Rozdělená náboženská obec žila v tomto období svým všedním životem. Náboženský život zdánlivě narušený nebyl, vesničané prožívali své starosti a radosti. Ale vzájemná pospolitost tolik oslavovaná po vzniku nového státu byla nenávratně pryč.

---

³¹¹ Podle sčítání lidu z roku 1930 jsou procentuální zastoupení jednotlivých náboženských vyznání takováto: římskokatolická církev 78%, československá církev 7,3%, evangelické církve 4,7%, izraelské náboženství 1,1% (118 000), bez náboženské příslušnosti 8%. In STLOUKAL, M., MAUR, E. Ludmila FIALOVÁ, L. HORKÁ, P. *Dějiny obyvatelstva českých zemí*. Praha 1996, s. 299.

4. Závěr

Cílem mé práce bylo přiblížit náboženský život v Chotovinách v letech 1918 – 1938 převážně ve světle dochovaných archivních materiálů. Mou snahou bylo popsat, jak se celospolečenská církevní a náboženská krize, která vyústila do hlubokého náboženského rozkolu a vzniku nové Církve československé, odrazila v dosud poklidné jihočeské obci. Do jaké míry ovlivnil rozkol náboženský život a soužití dvou církví v napjaté atmosféře vleklých sporů o kostel a následně i v dalším období mezi dvěma světovými válkami.

Snažila jsem se nejprve pochopit příčiny náboženské krize, poznat její duchovní, sociální a politické rozměry, abych dokázala vysvětlit a přiblížit toto pohnuté období našich dějin. Proto jsem této části práce věnovala větší pozornost. Vybrala jsem si literaturu, která mapuje období reformy na konci devatenáctého století a na začátku dvacátého století. Pro pochopení postojů a hlavně pohnutek nespokojených katolíků a kléru to bylo nezbytné. Pro dokreslení tehdejší atmosféry mi byla nápomocna četba tisku *Český zápas* a *Stráž na Táboře* z archivu ÚAM ČČSH Praha. To bylo důležité i pro pochopení vzniku nové národní církve. Pochopila jsem jak moc je provázaná s politikou a národní otázkou.

Jádro práce tvoří sonda do náboženského života v Chotovinách. Zde jsem musela poskládat obraz z archivních pramenů obou církví.

Při bádání v ÚAM ČČSH Praha jsem narazila na první překážku. Nebyla k dispozici kronika Církve čsl. (kvůli rekonstrukci archivu), s kterou jsem po předcházející domluvě (rok nazpět) počítala. Vycházela jsem z publikovaných citací *Kroniky CCŠ* v práci O. Štěpánové *Z počátku československé církve (...)* a z tisku. Postupně jsem zjistila, že tato *kronika* byla sepsána s odstupem deseti let a nepsal jí duchovní správce, ale řídící učitel K. Weinzettel, kronikář končí výstavbou husitského sboru, a tak mi tato práce poskytla jen částečné informace. Částečné informace jsem čerpala z *Pořadu bohoslužeb CCŠ*, kde mě čekalo další nemilé překvapení, od roku 1930 do roku 1942 byly stránky vyříznuté.

Přesto se mi podařilo zachytit ve světle nalezených archivních pramenů vypjatou atmosféru a řevnivost, která se rozpoutala kolem sporů o kostel a zaměstnávala jak úřady, tak soudy. A získala jsem i pohled stran Československé církve.

V archivu SOA Třeboň jsem narazila na další překážku, chyběl zde spis chotovinského faráře Aloise Janeše, ačkoliv spisové složky dalších přestupujících duchovních k nové církvi v archivu uloženy byly. Naprosto nepostradatelný archivní pramen jsem našla v SOkA Tábor Farní kroniku římskokatolické církve č. 1, která obsahovala zápisy od 1765 do 1937. Vyluštit 130 stránek zápisků opravdu „vypsaného“ rukopisu byla asi časově nejnáročnější práce, ale výsledek stál za to. Postupně se přede mnou vytvářel plastický obraz náboženského života v obci a v knězi Cyrilu Matoušovi jsem poznávala moudrého muže, který se snažil své farníky provést všemi zákrutami náboženských sporů trpělivě a s nadhledem. Vyvaroval se zbytečných konfrontací a patetických proslovů. Po navrácení kostela zpět katolíkům si poznamenal „...a bez jediné kapky krve“³¹²

Práce má omezený rozsah, a proto jsem byla nucena vybrat jen to nejdůležitější z poutavě napsané kroniky. Nebránila jsem se přímým citacím, právě pro pochopení a vykreslení tehdejší vypjaté atmosféry, to považuji za stejně důležité jako suchý výčet událostí.

Po rozkolu bylo pro ohroženou katolickou farnost požehnáním, že do ní poslal biskup Šimon Bárta rozvážného kněze Cyrila Matouše. Ten brzy zajistil náhradní bohoslužebný prostor, pořádal poutě, vyučoval náboženství.

Jiný přístup zvolil dříve oblíbený konvertující farář A. Janeš, mistr slova a vzletných vlastenecky zaměřených projevů, ale nerozhodný a labilní. Osobní a náboženskou krizi řešil načas ústupem do kláštera, další konverzí a odchodem do Prahy, kde se stal oblíbeným kazatelem CČS.³¹³

Za přínos své práce považuji, že poukázala na to, jak velmi důležité byly tehdy osobnostní kvality duchovního správce vůbec. Právě činy, názory a samozřejmě náboženské přesvědčení kněžích měly značný vliv na venkovské obyvatele, zvláště v prostředí, kde bylo vzdělání spíše výjimkou. Z práce vyplynulo, že ve sledovaném období nešlo výhradně jen o náboženský problém, ale současně také o politický, sociální, národní a sociologický.

Myslím, že se mi ve světle dostupných archivních pramenů podařilo popsat na příkladu malé obce Chotoviny náboženský rozkol, vznik nové Církve československé,

---

³¹² Farní kronika, s. 342.

³¹³ Farský, K. Farář Janeš, *Český zápas*, 29.7. 1921, s. 1.

nelehké soužití dvou náboženských obcí a dopad náboženských sporů na život vesničanů. Náboženský život po vnější stránce nabyl svých obvyklých forem, ale jeho duchovní rozměry byly na dlouhá léta narušeny. Náboženská nesnášenlivost devalvovala hodnoty jako byly vesnická pospolitost, společné slavnosti, křtiny, svatby a pohřby, společné plesy, masopusty. Hluboké rány utrpěly mnohdy i rodinné vazby.

Podle pamětníků se v Chotovinách po Únoru 1948 rozhořely s novou silou staré spory, které odstartoval náboženský rozkol v roce 1921 a znovu rozdělil vesnici na dva zneprátené tábory. Bylo by zajímavé zmapovat náboženský život do roku 1956, v případě, že se dochovaly archivní materiály.

Seznam použitých zdrojů

1. Literatura:

BOHÁČ, Z. *Atlas církevních dějin českých zemí 1918–1999*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999. ISBN 80-71924-05-9.

CIKHART, R. *Popis Táborska: soupis archeologických, historických, lidových a přírodních památek politického okresu táboorského s přehledem příslušné literatury*. Tábor : Okresní rada osvětová, 1947. ISBN neuvedeno.

FRÝDL, D. *Reformní náboženské hnutí v počátcích Československé republiky, Snaha o reformu katolicismu v Čechách a na Moravě*. Brno: L.Marek, 2001. ISBN 80-86263-15-0.

KADLEC, J. *Českobudějovická diecéze*. České Budějovice, 1995. ISBN 80-901602-3-9.

Kolektiv autorů. *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (5), Jižní Čechy*. Praha: Svoboda, 1986. ISBN 25-026-86.

MALÝ, R. *Katolická církev v souboji s liberalismem a A.C. Stojan*, In: SVOBODA, R., WEIS, M. ZUBKO, P. (eds.), *Duchovní a myšlenkové proměny druhé poloviny 19. Století*. Jihočeská univerzita, Teologická fakulta, ČB 2006, s. 144-157.

MAREK, P. *Apologetové nebo kacíři?*. Rosice u Brna: Gloria, 1999. ISBN 80-86200-11-6.

MAREK, P. *České schisma*. Rosice u Brna: Gloria, 1999. ISBN 80-86200-36-1.

KADLEC, J. *Českobudějovická diecéze*. České Budějovice, 1995. ISBN 80-901602-3-9.

KADLEC, J. *Dějiny katolické církve*. Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, Olomouc, 1993. ISBN neuvedeno.

KADLEC, J. *Přehled českých církevních dějin, 2*. Praha: Zvon, 1991. ISBN 80-7113-003-6.

KUBALÍK, J. *Křesťanské církve v naší vlasti*. Praha: Česká katolická charita, 1983, ISBN neuvedeno.

ŠTĚPÁNOVÁ, O. *Z počátků Československé církve: spory o kostely, kaple a fary ve dvacátých letech*, České Budějovice 2003. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Filosofická fakulta. Historický ústav. Vedoucí práce doc. Robert Sak. DP09489.

WEIS, M. *Proměny vztahů mezi církví a habsbursko-lotrinskou dynastií v 2. Polovině 19. století*, In: SVOBODA, R., WEIS, M., ZUBKO, P. (eds.), *Duchovní a myšlenkové proměny druhé poloviny 19. století*, Jihočeská univerzita, Teologická fakulta, ČB 2006.

WEIS, M. *Výuka náboženství v letech 1899-1989 jako ukazatel vztahu státu a katolické církve se zřetelem na českobudějovickou diecézi*. Košice : Seminár sv. Karola Boromejského v Košiciach, 2007. ISBN 978-80-89138-81-4.

WIMMER, J. *Chotoviny*. „b.m“: Obec Chotoviny, 2010. ISBN neuvedeno.

2. Periodika

Farský, K. Farář Janeš, *Český zápas*, 29. 7. 1921, s. 1.
Janeš, A. Ve vlastní věci, *Český zápas*, 10. 2. 1922, s. 2.
Stráž na Táboře, roč. 1930, 1935, 1936, 1937, 1938.

3. Archivní materiály

Kniha (FÚ Chotoviny),matrika biřmovaných, nesig., SOkA Tábor.

Pamětní kniha, politická obec Chotoviny, SOkA Tábor.

Pořad bohoslužeb CČS, č. 1, ÚAM CČSH Praha.

Pořad bohoslužeb CČS, č. 2, ÚAM CČSH Praha.

Farní kronika (FÚ Chotoviny), (1765 – 1938), č. 1, SOkA Tábor.

2. Elektronické zdroje

<http://www.chotoviny.cz/obec/historie/>.

<http://toth.xf.cz/nabozko.htm>

<http://www.cesh.cz/>

http://www.husuvsbor.cz/?page_id=43

http://www.psp.cz/eknih/1920ns/ps/tisky/t2512_00.htm

Seznam zkratek

CČS	Církev československá
CČSH	Církev československá husitská
čsl.	československý
katol.	katolický
Kč	koruna česká
Nesig.	nesignováno
P.	páter
SOA	státní oblastní archiv
SOkA	státní okresní archiv
Srov.	srovnej
ÚAM	ústřední archiv a muzeum
Th.D.	Doktor v oblasti teologie
Th.Dr.	Doktor teologie

Seznam příloh

- Příloha č. I Kostel sv. Petra a Pavla v Chotovinách
Příloha č. II Kostel sv. Petra a Pavla v Chotovinách s hrobkou Nádherných
Příloha č. III Římskokatolická fara
Příloha č. IV Křížová cesta
Příloha č. V Chotovinský zámek
Příloha č. VI Kaplička u studánky
Příloha č. VII Husův sbor v Chotovinách
Příloha č. VIII Reformní katoličtí duchovní a církvev československá
v letech 1920 - 1926³¹⁴

---

³¹⁴ BOHÁČ, Z. Atlas církevních dějin českých zemí 1918–1999. s. 99

Přílohy

Příloha č. I Kostel sv. Petra a Pavla v Chotovinách

Příloha č. II Kostel sv. Petra a Pavla v Chotovinách s hrobkou Nádherných

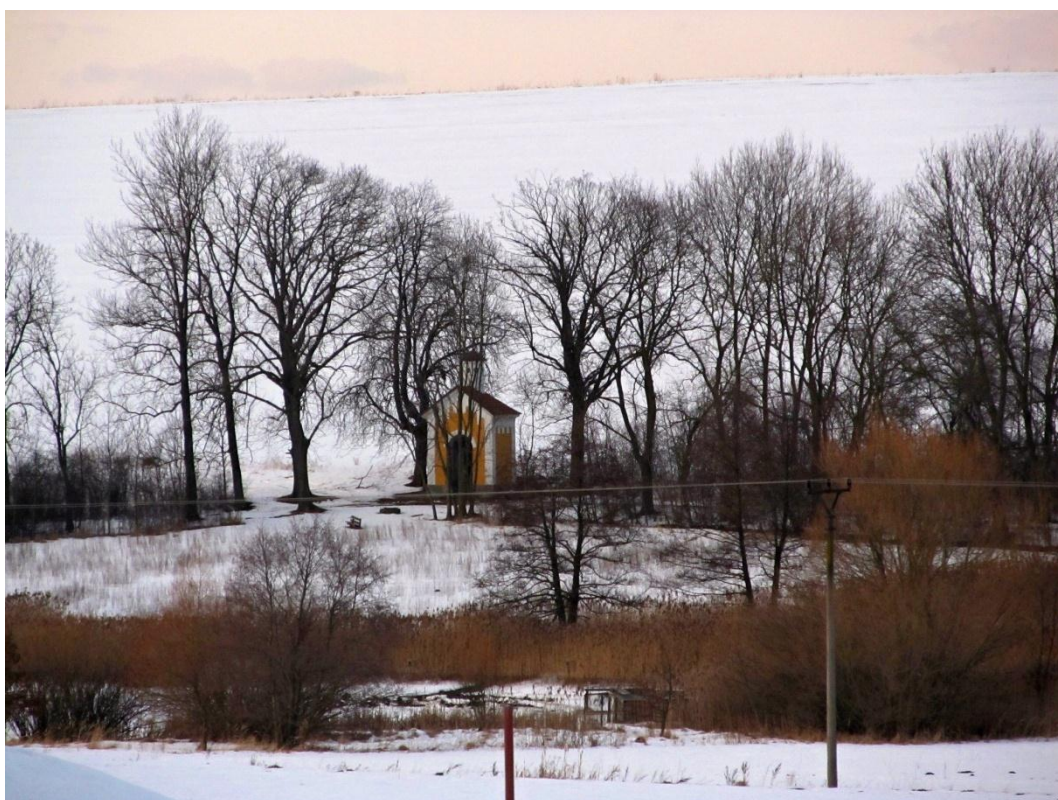
Příloha č. III Římskokatolická fara

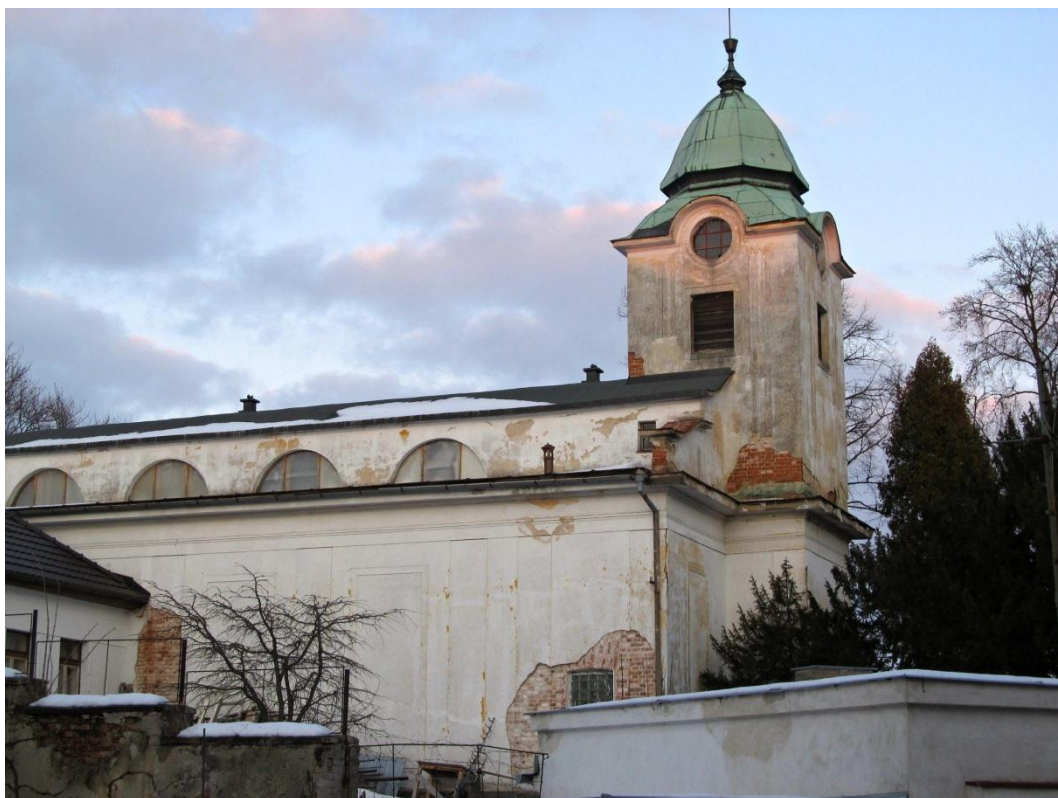
Příloha č. IV Křížová cesta

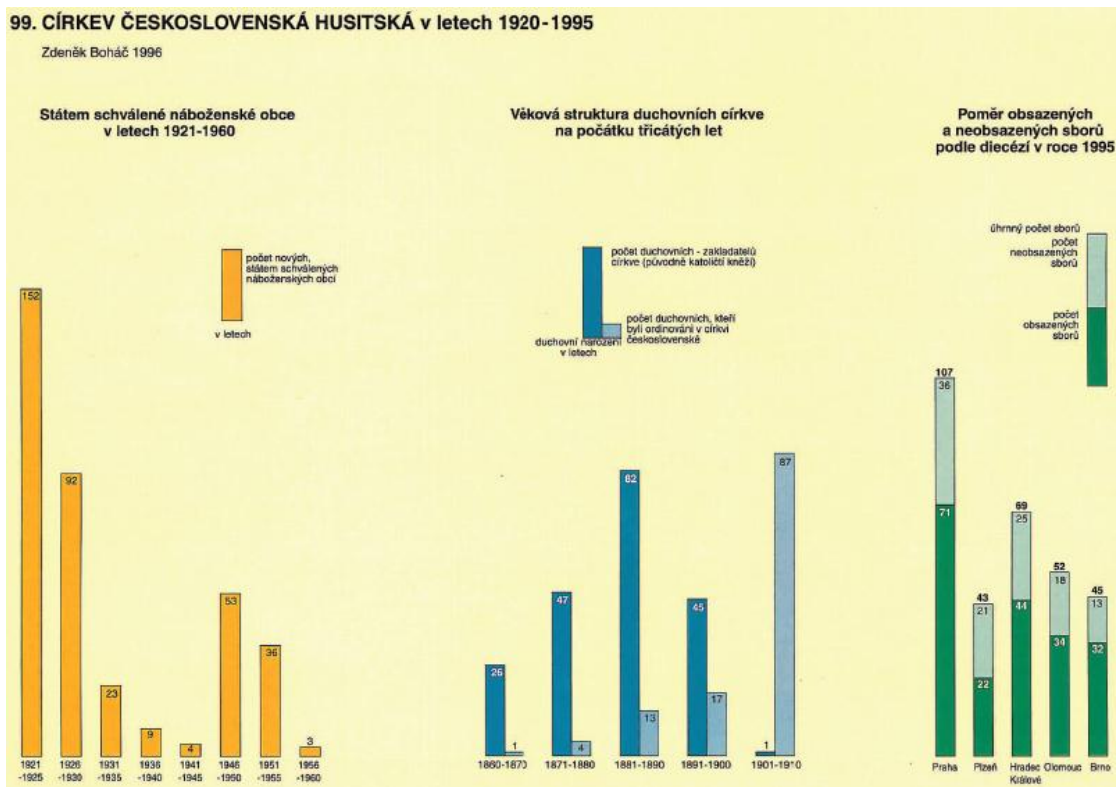
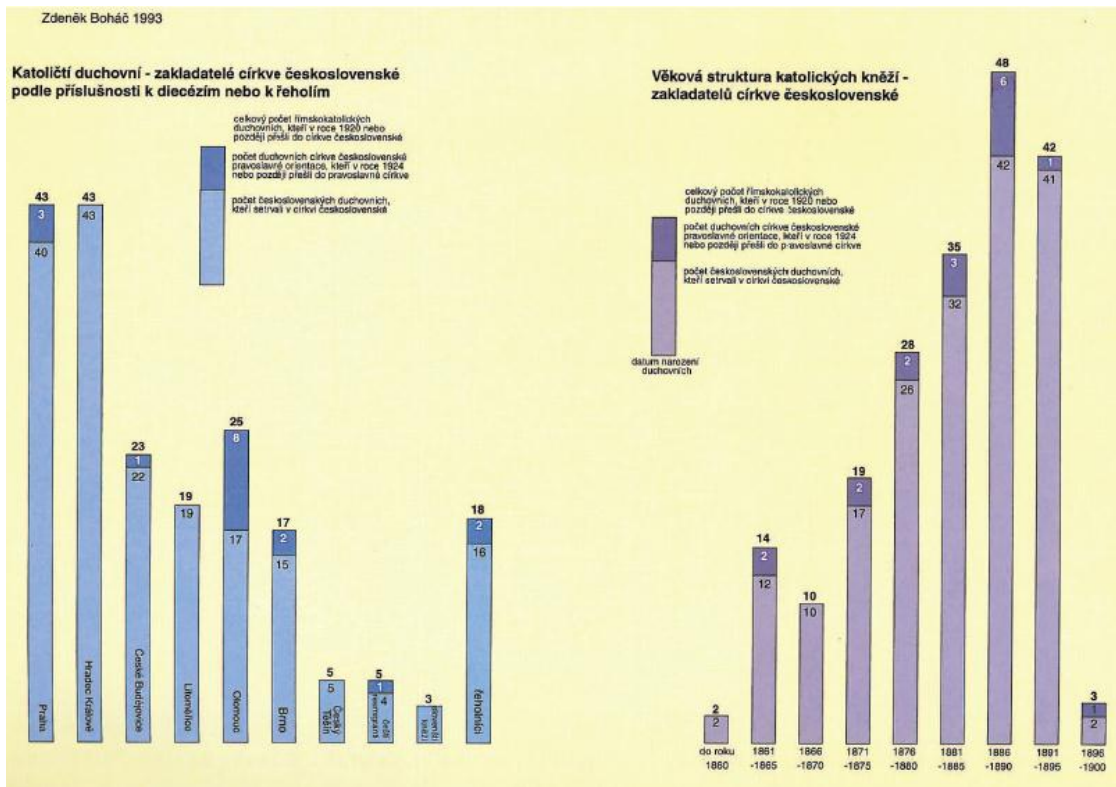
Příloha č. V Chotovinský zámek

Příloha č. VI Kaplička u studánky

Příloha č. VII Husův sbor v Chotovinách

Příloha č. VIII Reformní katoličtí duchovní a církve československá v letech 1920 - 1926

Abstrakt

JUNOVÁ, J. Náboženský život v Chotovinách v letech 1918 - 1938. České Budějovice 2012. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra církevních dějin. Vedoucí práce ThDr Rudolf Svoboda, ThD.

Klíčová slova: náboženský život v Chotovinách, náboženský rozkol, období 1918 – 1938, spor o kostel, vznik církve československé, farnost Chotoviny.

Bakalářská práce popisuje náboženský život v Chotovinách v letech 1918 – 1938, převážně ve světle dochovaných archivních pramenů. Ve sledovaném období po první světové válce tehdejší celostátní náboženská a církevní krize vyústila i v Chotovinách do náboženského rozkolu a vzniku nové církve československé. Dosud poklidná obec se rozdělila na dva zneprátelené tábory. Mojí snahou bylo zachytit, jaký dopad měly tyto vleklé náboženské spory na soužití dvou církví a na jejich náboženský život v obci.

Abstract

JUNOVÁ, J. Religious life in Chotoviny. České Budějovice 2012. Bachelor Thesis. University of South Bohemia in České Budějovice. Faculty of Theology. Department of Church History. Supervisor ThDr Rudolf Svoboda, ThD.

Key words: religious life in Chotoviny, religion schism, period 1918 – 1938, dispute over church, formation the Czechoslovak Church, Chotoviny parish.

This bachelor thesis describes the religious life in Chotoviny between 1918 – 1938 in the light of preserved archive sources. In the monitored period after the First World War, the national religious and ecclesiastical crisis resulted in Chotoviny a religious split and emergence of new Czechoslovak Church. Tranquil village was divided into two hostile camps. My aim was to describe the impact of these lengthy disputes on the coexistence of two churches and their religious life in the village.